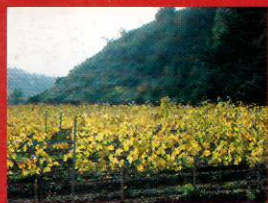

F E E T A

W A J O R

R O O L

L A M O R E R A

D E

W O N T E A N T

D E L E A L ' 1 1

D E

S E T E M B R E

MANAGEMENT
REPRESENTACIONS ARTÍSTIQUES
I CULTURALS, A.B.C

ESPECTACLES CATALUNYA

TEL. 977 82 50 14
FAX 977 82 54 18
EL MASROIG (PRIORAT)

PÒRTIC

És un goig poder guaitar la canalla com xiscla, juga i fa trapellereries pels carrers durant tot l'estiu, com les dones surten a fer punta a la plaça del poble, com els avis i les àvies fan la seva xerrada als bancs del *sinofós* mentre els grallers assagen la nova cançó de l'estiu a la piscina. Ja m'agradaria que aquest fos un soroll constant durant tot l'any. No obstant, no sempre és així i queda la recança d'aquells ecos de veu que durant l'hivern es fan més minsos i ens dificulten un xic més les prospeccions de futur del municipi. Un futur que s'encara amb il·lusió en primer lloc amb els projectes que ja s'han dut a terme: àrees de lleure de La Font i el Pla del Torro, l'automatització de l'abastament i la potabilització d'aigües, la millora de la xarxa de telecomunicacions i la xarxa viària d'accés als nuclis de població, l'arranjament de camins i fonts, l'ampliació de nínxols al cementiri, la senyalització d'indrets d'interès natural i accesos al Parc Natural de la Serra de Montsant; en segon lloc amb altres obres que tot just s'acaben: l'acondicionament de la pista poliesportiva i l'ajardinament dels voltants del local social d'Scala Dei, la instal·lació de nou mobiliari urbà infantil, l'adequació dels consultoris mèdics i de les dependències de l'ajuntament, la rehabilitació del castell; en tercer lloc les actuacions que estan en procés de gestació: la redacció del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal, la reconstrucció de l'antiga casa rectoral com a edifici multifuncional per diversos serveis (botiga, sala d'audiovisuals, i diverses sales per a acollir les diferents entitats socials), la creació d'un centre d'interpretació del municipi, la instal·lació de noves estacions de depuració d'aigües residuals, l'arribada d'aigua de reg des del pantà de Margalef, la construcció de la nova seu del Parc Natural de la Serra de Montsant. Algunes d'aquestes accions s'han dut a terme contractant persones del municipi o de llocs propers, que estaven a l'atur mitjançant plans d'ocupació.

Queden també temes pendents de sol·lucionar pels quals s'està treballant, alguns d'ells són la recollida selectiva de deixalles, l'acondicionament de zones d'aparcament, la renovació de la xarxa d'abastament d'aigua, sobretot a Scala Dei, o la renovació del paviment dels carrers i les places.

Per dur a terme totes aquestes accions és necessari comptar, com sempre, amb la implicació de tots i de vegades això es pot fer d'una forma ben pràctica i a l'abast de tothom com és evitar el malbaratament indiscriminat d'aigua de boca per a usos no autoritzats o també com trobareu en un dels escrits d'enguany intentar contribuir a la recollida selectiva de deixalles o bé tenir cura que els animals domèstics no s'embrutin als carrers i no circulin lliurement. Hem de ser conscients que per tal que les coses funcionin tots hi hem de posar el nostre gra de sorra i sovint ens sorprendriem del que podem millorar tan sols amb una mica de dedicació.

Sols em resta agrair a tothom la col·laboració, les bones relacions de veïnatge i el caliu que per sort encara es respira al poble i que ens fa ser envejats en ocasions, així com la dinàmica creativa i organitzativa de totes les associacions que continuen oferint-nos cada any noves distraccions.

Espero que gaudiu d'una molt bona Festa Major!

Núria CRIVILLÉ i MIRÓ

Alcaldeessa de La Morera de Montsant-Scala Dei

MAS DOIX

Celler Mas Doix S.L.
C/. Carme, 115 - 43376 Poboleda
D.O. Priorat. Espanya.

Tel. 34 639 356 172
Fax 34 977 827 178
masdoix@bsab.com

J. DOIX - MAT, S.L.

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
FONTANERIA, CALEFACCIÓ, TV
SERRALLERIA I REPARACIÓ DE
MOTORS I MAQUINÀRIA

Raval, 10 · 43376 POBOLEDA (Priorat)
Tel. 977 82 70 40

Visita a la nostra parròquia.

Amb l'arribada de l'agost sentim més a prop la festa major, cada any arriba, l'esperem amb ànsia. Són dies de vida intensa, de bona convivència, d'alegria i de ball, de tradicions i folklore, de fe i d'esperança. La Mare de Déu és qui ens convoca, sense ella la festa no tindria ni nom ni dia. El vuit de setembre, el calendari cristià celebra el naixement de Maria, per a molts indrets és el dia de les marededéus trobades: Núria, Meritxell, Riera, Roca, Camí, Serra... Més que trobades, exactament serien retrobades, imatges amagades o perdudes que són retrobades i posades de nou a veneració dels fidels. Imatges arrelades a cada lloc, amb característiques singulars, amb aiguabarreig de llegenda i realitat, amb una mirada de fe de moltes generacions. Nosaltres celebrem la festa recordant el que va suposar el naixement de Maria, aurora de la salvació.

Enguany m'agradaria destacar un fet rellevant en la vida de la nostra parròquia: la visita pastoral del nostre arquebisbe Jaume. Totes les 18 parròquies de l'arxiprestat del Priorat hem rebut la visita del nostre arquebisbe Mons. Jaume Pujol, durant els mesos de gener fins a maig. Des de l'any 1988 que no teníem la visita del nostre bisbe, en aquella ocasió va ser l'arquebisbe Mons. Ramon Torrella. Com a curiositat, aquell any encara hi havia dos arxiprestats el de Falset i el de Cornudella, ara unificats sota el nom de Priorat; llavors hi havia nou preveres que servien aquestes parròquies, ara en som quatre. Ara estem "agrupats" en quatre grups de parroquies per facilitar el servei dels preveres, les agrupacions són: Falset (Gratallops, la Vilella Alta i Bellmunt) Porrera (La Torre, Pradell i Torroja) Ulldemolins (Vilanova de Prades, Prades, Capafonts) i la nostra Cornudella, Poboleta, Siurana i La Morera- Escaladei. En un full explicatiu l'arquebisbe ens escrivia per explicar-nos el sentit de la seva visita i convidar-nos a l'austeritat en rebre'l i la seva intenció de venir a conèixer les persones de cada parròquia.

El diumenge 12 de març a la tarda arribava a La Morera rebut pels veïns a la porta de l'església. Junts vam visitar el castell. Tot seguit va tenir lloc l'assemblea parroquial amb la participació dels presents. Després va presidir l'Eucaristia parroquial estacional. En l'homilia, entre altres coses digué: Tinc molta alegria de visitar-vos amb ocasió de la visita pastoral. Vinc a vosaltres com a successor dels Apòstols per compartir la vostra fe, esperança i caritat, i manifestar-vos la meua proximitat. Vinc a vosaltres per recordar-vos algunes coses importants de la vida cristiana. La primera és dir-vos que Déu us estima moltíssim. Desitjo agrair-vos a tots, al mossèn i a tots els fidels el treball eclesial que realitzeu a la parròquia. Després de la missa va signar els llibres sacramentals parroquials, revisats degudament pel secretari de la Visita. Acompanyat de la Sra. Alcaldessa, regidors i fidels va visitar la Casa de l'Ajuntament, va signar en el llibre d'honor i després va compartir amb els feligresos

— Celler —
PASANAU

La Morera de Montsant

PRIORAT
DENOMINACIÓ D'ORIGEN QUALIFICADA

VILÀ

**MAQUINÀRIA AGRÍCOLA
I DE CONSTRUCCIÓ, S.L.**

*Us desitgem una bona
Festa Major*

Vial de servei, Ctra. Alcolea, 11 · Telèfon/Fax 977 311 380 · 43206-Reus

el pisolabis.

El diumenge 26 de març a la tarda, també visitava Escaladei, començant per la Cartoixa, on encara no havia estat mai. Allí estaven convocats tots els pobles de l'arxiprestat per fer el recés de Quaresma. A la sala de l'hostatgeria ens predicava el recés de quaresma finalitzant amb la visió de l'audiovisual sobre la Cartoixa. Després celebrava l'Eucaristia a l'església de la Mare de Déu de la Mercè i una assemblea amb els veïns. s'acabava la jornada amb un pisolabis al local social.

Finalment tal com anunciava l'any passat ja hem trobat un escultor que ens faci la imatge de la Mare de Déu del Miracle per la façana de la nostra parròquia. L'escultor

*Foto de grup el dia de la visita pastoral de l'arquebisbe Jaume (Foto Cedida:
Mn Amador Canaldas*

es diu Jorge Egea de Barcelona, doctor en belles arts i professor de la universitat de Barcelona. Ha agafat l'encàrrec amb il·lusió, ell mateix ens explica el sentit que com escultor donarà a la seva obra: *"Per a mi, s'ajunten dos conceptes: tendresa i guariment. Tota la humanitat (nosaltres) som acollits amb tendresa i guarits sota l'esguard de la Mare i el Fill. Aquest és el miracle. Habitualmente, aquesta humanitat és representada per la bola daurada a les mans... però he pensat en un colom, simbòlic i menys realista que la resta, com el colom ferit d'una pau que tant necessitem..."*. Serà una imatge d'una Mare de Déu asseguda amb el nen al costat, en pedra arenisca. A finals d'any, possiblement estarà acabada, llavors haurem de pensar quan la podrem inaugurar.

Amb aquesta bona notícia us desitjo de tot cor a totes les famílies una molt bona festa major.

Mn Amador CANALDAS

Agost de 2006

Magdalena Sabaté Català

(Autoservei CECI)

VERDURES
I
QUEVIURES

C/ de l'Església · Tel. 977 821 022
43360 Cornudella de Montsant (Priorat)

NOVA AGROBOTIGA

Crèdits a socis i venda de
productes fitosanitaris, adobs, etc

LA CONRERIA D'SCALA DEI

CELLER D'ELABORACIÓ I CRIANÇA DE VINS
DOQ PRIORAT

La Conreria d'Scala Dei S.L.
Mitja Gaita, 32 • 43361 Scala Dei • Tel. 977 82 70 55
laconreria@scaladei.org • www.scaladei.org

VENTA D'EN PUBILL

MENJARS TÍPICS

Cuïlla
Poboleda - Cornudella
Tel. 977 82 10 77
TARRAGONA

UN EX-LIBRIS DEL MONESTIR D'SCALA-DEI

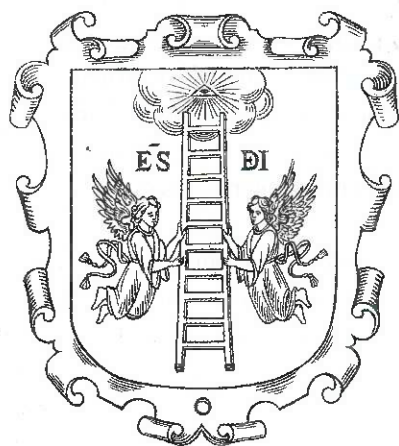
De bell antuvi cal dir que les paraules llatines “ex libris” signifiquen: “d’entre els llibres”, i un exlibris és un paperet imprès o gravat que, a més d’aquesta paraula, porta el nom d’una persona o d’una col·lectivitat, i s’adhereix a la part interior de la tapa d’un llibre com a marca de propietat. Així un llibre que porti enganxat un paperet, un simple imprès o un valuós gravat d’artista, amb les paraules “Exlibris Biblioteca de Catalunya”, vol dir que el llibre pertany a aquesta biblioteca, és un d’entre els que formen l’esmentada biblioteca.

L’exlibrisme, de forma molt elemental, és clar, va començar amb la invenció dels llibres, de vegades, simplement, escrivint-hi el nom. Amb la invenció de la impremta es prodigà l’exlibris com a tal; però en aquell temps, com que de llibres només en tenien els nobles, els eclesiàstics senyalats i els monestirs, era simplement heràldic, l’escut nobiliari de la família o institució, la majoria de vegades, sense cap paraula. Però vet aquí que a partir del s. XVIII i sobretot del XIX en què els llibres esdevingueren patrimoni de tothom, uns hi escriuen el seu nom, i els més il·lustrats hi volgueren posar el seu signe de propietat com feien els nobles, i al no tenir escut nobiliari s’hi feien gravar com a tema alguna afecció particular o algun element del propi ofici... I vet aquí que tenim ja l’exlibrisme que ha pervingut als nostres dies, amb un antic i encara floreixent col·leccionisme a nivell internacional.

No hi ha cap dubte que un monestir important i esplendorós com Scala Dei va tenir el seu, o els seus exlibris. Fa una desena d’anys que revisant la col·lecció del patrici reusenc Pau Font de Rubinat, capdavanter de l’exlibrisme català i un gran amic dels grans artistes primicers en la matèria A. de Riquer, Triadó, Casals i Vernis, etc... per tal de seleccionar exemplars per a una important exposició que es va exhibir a Reus l’any 1996, va parar a les meves mans un petit full d’uns quatre centímetres amb un original escut xilografiat del nostre monestir, sens dubte era un exlibris de Scala Dei. Però amb la particularitat que, a part d’aquell petit full, hi havia una xilografia exacta, de dimensions més grans, gravada contemporàniament, sobre fusta, penso, de cirerer. Aquest boix es reproduí a la famosa “Revista Ibérica d’Exlibris”, l’ànima de la qual fou el mateix Font de Rubinat amb altres prohoms del país, en ple Modernisme.

El gravat, que podeu veure ara reproduït, és tan senzill com expressiu: una escala sostinguda per dos Àngels de factura més aviat barroca, amb el triangle i l'ull, símbol de la Trinitat divina, i, a cada banda de l'escala, el nom del monestir abreujat; en altres ocasions hi ha simplement les inicials S D. El petit paper amb aquest gravat ens evoca ara una època florent del nostre monestir i de la seva important biblioteca.

Com a fet complementari vull fer constar que l'any 1994, VIIIè centenari de la fundació de Scala Dei, vaig encarregar per a mi un exlibris amb el tan conegut arc d'entrada de les venerables ruïnes i el Montsant al fons. És un bell i artesanal gravat al burí sobre plata del bon amic cartoixa V. P. Lluís M. de Pont, monjo de Montalegre, ara a la cartoixa de Sant Hug de Horsham, al Regne Unit.

*Exlibris provinent de la cartoixa
d'Scala-Dei*

*Exlibris encarregat en motiu del VIIIè
centenari de la fundació de la
cartoixa d'Scala-Dei*

Joan ROIG i MONTSERRAT
Agost de 2006

ELS APRENENTS DE FLAUTISTA DE HAMELIN (MICROMAMÍFERS DE MONTSANT)

Recordeu el flautista de Hamelin, aquell bon home que es dedicava a fer fora les rates dels llocs on representaven un problema?. El so d'una dolça melodia, tocada per una flauta, feia que les rates, embadalides, els seguisin arreu. Això era fantàstic, amb una flauta podia controlar tots els micromamífers d'una zona!. Micromamífers? Abans de seguir amb aquesta història, potser caldria aclarir aquest terme, que sortirà sovint al llarg de l'escrit. Què és un micromamífer? En zoologia, es consideren micromamífers les espècies petites de mamífers terrestres, les que no superen les dimensions d'una rata. Es tracta essencialment d'animals que els especialistes han classificat dins dels ordres Insectívors i Rosegadors. Però, si us diem que la majoria d'aquests animalons són les rates i els ratolins, aquells de vosaltres que molts cops els perseguiu a cops d'escombra ja ens enteneu millor, oi què si?.

Algú es preguntarà per què cal perdre el temps investigant uns bitxos que, per la majoria de la gent són repugnants i per d'altres un mal de cap. Malgrat aquestes apreciacions merament personals, insectívors i rosegadors tenen un paper molt important dins de les comunitats faunístiques, i, per tant, dins dels ecosistemes. Unes poblacions que gaudeixin de "bona salut" són indicatives del "bon estat" del territori. Fins el present, mai les comunitats de micromamífers havien estat estudiades a la Serra de Montsant. S'ignoraven els seus requeriments ambientals, la seva biologia o la seva distribució. Qüestions tan trivials com conèixer la presència o absència de determinades espècies eren, fins ara, preguntes sense resposta. Doncs, bé, durant un any, ens vam proposar provar d'esbrinar els misteris d'aquesta comunitat de petits veïns silenciosos. Per tal de poder estudiar-la, i sense saber ben bé en quin embolic ens ficàvem, vam plantejar la utilització d'una sèrie de mètodes que ens permetessin obtenir informació, és a dir, vam fer d'aprenents de flautista de Hamelin, encara que, evidentment, i com veureu a continuació, van necessitar quelcom més que una flauta màgica. Tant de bo hagués estat tan fàcil!

Trampeig sense mort

Per conèixer els personatges del nostre estudi, era imprescindible atrapar els micromamífers, així que, per qüestió ètica personal, les captures les vam dur a terme amb trapes de viu, tipus Sherman, on l'animal caigut en el parany no era mort. El següent pas, i no tan senzill com podria semblar, era tractar de convèncer un bitxet petit i pelut a entrar dins una gàbia metàl·lica, un objecte estrany i gens natural. Obviament, calia enganyar-lo d'alguna manera. I la millor forma d'enredar-lo era temptant-lo amb efluvís exquisits: la conquesta a través d'una bona teca. L'elaboració de la nostra particular "flauta màgica" començava a la cuina, on preparàvem un menú a base de cansalada fregida, boles de tonyina, boles de

FONDA EL RECÓ

CUINA CASOLANA
BANQUETS
HABITACIONS

Plaça de la Vila, 10
Telèfon 977 82 10 32
43360 CORNUDELLA

JASANS i JASANS

Electricitat, Calefacció
Fontaneria, Climatització
i Serralleria

Plaça Sant Joan, 5 - Tel. 977 82 10 71
43360 CORNUDELLA DE MONTSANT

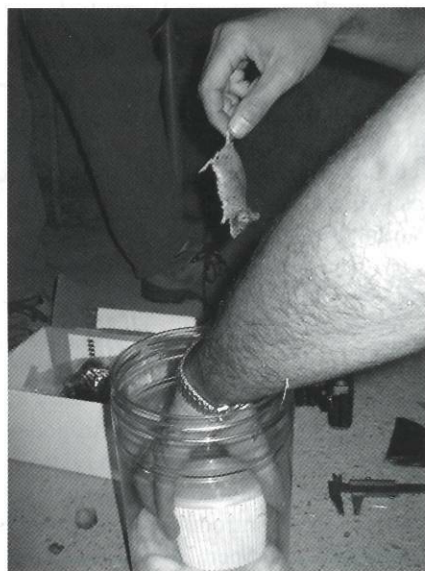
Preparant-ho tot per començar el trampeig

sardines d'oli, pa fregit, fruits secs, prunes i formatge. Un cop finalitzada la fase culinària, carregàvem a la furgoneta tot aquest menjar més un calaix amb vint-i-dues gàbies-trampa, quaranta varetes indicadores (unes canyes fines d'uns 50 cm de llarg amb una petita peça de roba reflectant fixada a un dels extrems per poder trobar els parany a la nit), dos litres d'èter, cotó fluix, una cambra de narcosi, un terrari de reanimació, una balança científica, quatre llanternes, una làmpada de gas (tipus "camping"), dos frontals, un peu de rei, llibretes, carpetes, llapis, etc., sense oblidar el nostre sopar i uns quants litres d'aigua per beure. Després de fer una burrada de quilòmetres amb la furgoneta, Montsant amunt i avall, es descarregava tot el material i es feia l'aproximació a peu al punt triat per dur a terme les captures. La marxa recordava molt les pel·lícules d'en Tarzan, ja sabeu: tots en filera i els portadors carregats de material com burros. Aquest desplegament es va repetir quinze vegades, en quinze estacions de mostreig diferents. Un cop arribats al lloc escollit, es descarregava tot el material i es triaven els punts de col·locació de les gàbies. Aleshores, la vintena de parany eren escats amb el menjar, instal·lats a les vuit de la tarda, i recuperats a les dues de la matinada. Com podreu comprendre, aquestes sis hores d'espera donen per explicar la vida i miracles de cadascun dels expedicionaris. Alguns cops, a més de foragitar els mosquits, havíem de dedicar el temps al noble esport de localitzar, entre la roba, paparres i puces, petits artròpodes no convidats, que feien l'espera més entretinguda. Les tràmpe s'anaven revisant a intervals d'una o dues hores, per tal d'evitar la mort d'algun possible visitant. Durant aquestes revisions, si es trobava algun inquilí era introduït a la cambra de narcosi per tal de sedar-lo amb vapors d'èter dietílic, una operació delicada quan s'intenta aconseguir que un ésser tan petit perdi la consciència sense que aquesta

Preparant gàbies

pèrdua sigui irreversible i sense que prengui mal una vegada passats els efectes del narcòtic. Un cop adormit l'animal es classificava, sexava, i es prenen les mesures corporals habituals (longitud de cap i cos, longitud de la cua, longitud de l'orella, longitud del peu posterior). També valoràvem l'estat sexual a partir de la posició relativa dels testicles —abdominals o escrotals— en els mascles, i de l'estat de la vagina—oberta o tancada— i del grau de desenvolupament de les glàndules mamàries, en les femelles. L'edat relativa dels animals es va obtenir a partir de diferents criteris morfològics i biomètrics.

Ratolí adormit

Un cop potinejats, eren alliberats, quan s'observava que havien recuperat quasi totalment la seva vivacitat, al mateix indret de captura. Val a dir que, amb aquest mètode de sedació, els animals no van patir l'estrès de la manipulació (que pot fer incrementar la seva mortalitat) i no es va produir cap baixa. Tot un èxit!. Quan els deixàvem anar, tots marxaven amb una certa cara de "felicitat" a l'estil Bob Marley, més contents que un gínjol i, val a dir que cap es va aturar per protestar.

Recollida d'animals morts en carreteres i camins

Un petit grup d'amics, i nosaltres mateixos, vam recollir durant un any els

animals morts que es trobaven en carreteres i camins. Els exemplars eren dipositats en pots individuals, de tanca hermètica, que contenia líquid conservant (alcohol de 70° i glicerina). Alguns, però, van ser guardats dins de bossetes individuals i conservats en un congelador. Quan els pots i bosses dels pacients col·laboradors estaven plenes, es passaven a recollir. A tots aquests exemplars morts se'ls va practicar la necròpsia, que va aportar informació complementària sobre la seva biologia (alimentació, maduresa sexual, nombre de cries, etc.). Tot s'ha de dir, s'ha de tenir una mica de valor per obrir animals que no són frescos, doncs les

Prenent mesures

flaires que deixen anar un cop has fet la primera incisió amb el bisturí, no són aptes per estòmacs poc acostumats o delicats.

Anàlisi d'animals morts per la gent i per gats

En alguns dels pobles del territori, algunes persones coneixien el nostre projecte d'estudi i, de manera voluntària i espaiada en el temps, van proporcionar els exemplars que capturaven amb trampes de mort. Els paranys més emprats van ser la rateta de tauleta amb ressort de molla i la rateta d'aram, ambdues per atrapar ratolins, i el de pinça senzilla, per agafar talpons. Els rosegadors, així obtinguts, estaven en perfecte estat –tret del crani, que quedava trencat en la majoria dels casos –, i es van poder mesurar, sexar i disseccionar, aportant informació complementària sobre l'ecologia de les espècies. També es van examinar animals morts amb raticida. Finalment, també es van recollir durant un any els micromamífers caçats per gats. Molts cops, aquests felins porten les seves captures als seus amos per “incitar a la cacera a aquests parents humans tan poc destres”. Afortunadament, els exemplars capturats eren recollits i dipositats en bossetes individuals i conservats en un congelador. El material així obtingut, estava en

ESTANC PASA

**TABACS
ARTICLES DE REGAL
PERFUMERIA**

C/ Església, 11
Tel. 659 478 202
Tel. 977 82 12 22
43360 CORNUDELLA DE MONTSANT

Fusteria SANTI

**Matalassos
"PIKOLIN"**

Carrer Major, 12
Tel. 977 821 286
43360 CORNUDELLA DE MONTSANT

**QUEVIURES
I
VERDURES**

GENOVEVA

Sant Antoni, 19
Tel. 977 82 11 69
CORNUDELLA DE MONTSANT

Perruqueria unisex

Carme Aragones

Pl. de la Vila, 1 - Tel. 977 82 11 55
CORNUDELLA DE MONTSANT

perfecte estat, i es va poder mesurar, sexar i disseccionar, i ha aportat informació complementària sobre l'ecologia de les espècies.

Anàlisi d'excrements de carnívors

Per a aquest treball també s'ha realitzat l'anàlisi d'excrements de geneta obtinguts en dues localitats. La geneta té hàbits alimentaris generalistes i oportunistes. Es pot assumir que depreda sobre els micromamífers en funció de la seva disponibilitat relativa, i la seva dieta pot reflectir l'abundància d'aquests i la composició de les comunitats. Prèviament a efectuar aquesta anàlisi, es va fer una col·lecció de crànis de micromamífers de referència, preparats mitjançant cocció i obtinguts a partir de material fresc mort per gats. Un cop es va disposar d'aquesta col·lecció de referència es va procedir a l'estudi dels excrements. En primer lloc, es va estovar cada peça d'excreta amb aigua durant mitja hora. Després, amb l'ajut de pinces i una lupa binocular, es van separar les restes òssies, i tan sols es van guardar les referents al crani. Es van determinar les espècies per comparació amb els exemplars

Material ossi trobat en excrements de geneta

de referència i la bibliografia. No cal explicar-vos-ho, us ho podeu ben bé imaginar, quina és l'escena: en Joan i la Isabel remenant dos quilograms de merda de geneta damunt una taula, per provar de trobar ossets de micromamífers. Si més no, entretingut i "gratificant" pels sentits.

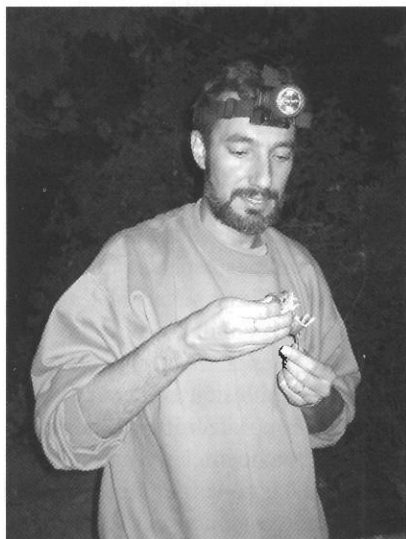
Transports i material per a la construcció

C/ Comte de Rius, 1
Telèfon i Fax 977 82 10 08
609 62 32 80

43360 CORNUDELLA DE MONTSANT

FUSTERIA VINYES S.C.P

C/MAJOR, 32
TEL. 977 83 90 77
LA VILELLA ALTA

A punt de recobrar la llibertat

Aquest era un mètode emprat per localitzar les espècies que no apareixien, o ho feien en molt pocs registres, durant l'execució dels altres mètodes abans esmentats. Vam realitzar transectes en diferents tipus de boscos per tal de localitzar *de visu* esquirols. També es va rastrejar tot el riu Montsant, a la recerca de rates d'aigua. Els animals eren identificats a simple vista o amb l'ajut d'uns prismàtics. Així mateix, es van buscar altres rastres de micromamífers, com caus, petjades o excrements. De manera ocasional, alguns cops es va contactar visualment amb eriçons comuns en determinats trams de les carreteres.

Què hem trobat?

Amb tot aquest desplegament i amb moltes hores de paciència, de mullar-nos, de passar fred, de tenir gana, i sobretot de patir molta son, vam poder arribar a determinar quina era la composició faunística de micromamífers de la Serra de Montsant. És la següent:

Ordre Insectívors: eriçó comú (*Erinaceus europaeus*), musaranya nana (*Suncus etruscus*), musaranya comuna (*Crocidura russula*).

Ordre Rosegadors: esquirol (*Sciurus vulgaris*), rata cellarda (*Eliomys quercinus*), ratolí de bosc (*Apodemus sylvaticus*), rata negra (*Rattus rattus*), ratolí domèstic (*Mus domesticus*), ratolí de camp (*Mus spretus*), rata d'aigua (*Arvicola sapidus*) i talpó comú (*Microtus duodecimcostatus*).

A quines conclusions hem arribat?

La primera és que la gran part de les espècies han adoptat hàbits nocturns i de comportament discret, factors que, juntament amb la seva petitesa, en fan animals de difícil observació i estudi. Al llarg del temps que ha durat el treball hem après que els micromamífers tenen un paper de cabdal importància en els ecosistemes, poden ser alhora preses i depredadors. Hem vist que els ratolins i els esquirols es

comporten com dispersors de llavors, i que la rata negra, tot i tenir mala reputació, s'alimenta, però, de fruita i llavors, i es comporta com un veritable escombriaire. Sabem que seleccionen els hàbitats en funció dels recursos que els hi ofereixen. La seva distribució està relacionada amb la fisiografia, el paisatge vegetal i la capacitat de càrrega de l'hàbitat (determinada, per terme mitjà, per les característiques climàtiques). Totes les espècies de micromamífers estudiades mostren una associació preferencial amb gradients de vegetació baixa (menys l'esquirol que selecciona les capçades dels arbres), murs de pedra seca o marges abandonats, i punts d'aigua. Aquests factors tenen un paper determinant en la distribució dels individus. Les zones d'obac mantenen més espècies que les de solell. La riquesa específica i l'abundància de micromamífers minva amb l'altitud; per sobre de 950 m no es va detectar cap espècie, a excepció de l'esquirol que es troba fins al màxim de rang altitudinal amb cobertura boscana (1100 m). Aquest patró l'hem relacionat amb la disminució de la disponibilitat de recursos, les condicions ambientals dures de la zona i la sobre- explotació per pasturatge incontrolat que pateix la Serra Major. Així doncs, a casa nostra les comunitats de micromamífers ocupen clarament els ecotons, és a dir, les zones de transició entre els ecosistemes.

L'ordre dels Insectívors no representa cap tipus de problemàtica per a l'agricultura, ans al contrari. La seva alimentació es basa en invertebrats, alguns d'ells força perjudicials per les activitats de pagès, i a més forma part de la dieta d'importants depredadors tan diürns com nocturns, alguns tan escassos com l'òliba, la geneta o el gat-fer. Les poblacions de musaranya comuna, tot i mostrar fluctuacions estacionals no presenten gaires problemes de conservació. En canvi, l'eriçó comú i la musaranya petita, sembla que disposin d'unes poblacions força minses. Els canvis agrícoles, les transformacions del medi, l'acumulació de biocides, la creixent desaparició d'arbres vells, les grans obres d'infraestructura, la desaparició de les vorerades i bardissers, l'eixugament de torrents, rierols i cursos d'aigua i la persecució (sovint amb verins) d'espècies considerades com a plagues, són alguns dels problemes i amenaces més comunes que incideixen sobre els components d'aquest ordre.

Dins l'ordre dels Rosegadors, algunes espècies com l'esquirol, els ratolí de bosc i el ratolí de camp, tenen poblacions sanejades i tan sols cal una bona gestió forestal i agrícola per permetre el seu manteniment. Altres espècies, no obstant, són escasses com el talpó, la rata d'aigua i la rata cellarda, i molt poques tenen alguna figura de protecció (l'esquirol, abans espècie cinegètica avui ha deixat de ser-ho). Alguns rosegadors comensals causen lleus danys a les collites (talpó i rata negra), als productes emmagatzemats (ratolí domèstic i rata negra) i als components estructurals dels edificis (rata negra) o basses agrícoles (rata d'aigua). Aquests contratemps són el resultat del comportament alimentari dels rosegadors o, indirectament, de la seva acció de rosegar i excavar caus, però aquests fets no són gens significatius a la Serra de Montsant i en cap cas comporten unes pèrdues econòmiques importants. Si fos estrictament necessària, es recomana la utilització

de paranys mecànics tradicionals com un dels sistemes més senzills per combatre rosegadors en petit nombre, desaconsellant taxativament l'ús de verins.

A qui hem d'agrair tot això?

És obvi que tot aquest sidral no el poden muntar un parell de persones soles, ni que sigui amb bona voluntat. Per tant, és just reconèixer en aquestes línies que estem en deute amb el Parc Natural de la Serra de Montsant, doncs amb el seu finançament ens ha donat de menjar a nosaltres i als ratolins, durant l'estudi. A en Pep, que, com sempre, ens ha fet costat en les nostres dèries i ens ha acompanyat dia i nit. A la Mireia i en David, que han tingut el seu congelador ple de "ratetes" per a nosaltres, i al seu gat "Salem" que amb les seves caceres nocturnes va proporcionar força material fresc per l'estudi. A la Mireia, la Marta i en Pau, que van fer alguns dies de portadors. A la Balbina, que sempre ens guarda rates d'aigua. A en Biel, que ens va recollir algun que altre esquiol mort. A l'Àngel Grau, en Miguel García, la Mª Montserrat Domingo i en Martí Barrull, que ens han deixat trampejar dins de les seves cases i propietats. A tots ells gràcies per tot !!!!

Volem dedicar aquest escrit a la memòria d'en Salem, una víctima innocent més de les urpes totpoderoses del verí, escampat per la mà humana. Arribarem a aprendre algun dia que, a força de llençar pedres sobre la pròpia teulada, ens acabarà caient a sobre?

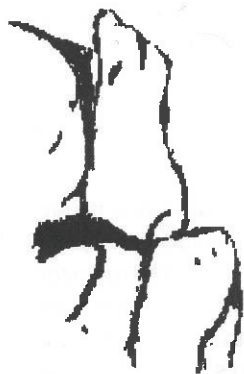
Joan BARRULL i Isabel MATE

Biòlegs

Juny de 2006

Ratolí de bosc un dels protagonistes de la història.

Balcó del Priorat

RESTAURANT

Cuina casolana d'horta i muntanya

HABITACIONS

Amb cambra de bany, calefacció i magnífiques vistes

DESCANS, VINS I NATURA

Bona festa major!

**Ctra. a Scala Dei
43361 La Morera de Montsant (Priorat)**

☎ 977 82 72 11

balcopriorat@eresmas.net

L'EMMA DE CAL PESSETÓ

Em diu la mare que l'àvia, l'Emma Miró Franquet, eren 9 germans, 8 nois i una noia. Vivien a Cal Pessetó. Els seus pares eren en Pere Miró i la Maria Franquet.

Diuen que l'àvia Emma era una persona molt alegre. Quan baixava a Poboleda, sabien que tornava perquè des del poble la sentien cantar.

L'àvia va conèixer l'avi aquí a La Morera, tot i que l'avi era de Miravet de l'Ebre, però venia sovint al Montsant a caçar la guineu.

Van casar-se i van anar a viure a Barcelona, a Horta. Els primers anys de viure a Barcelona, l'àvia va visitar La Morera amb els seus fills, en Paco i l'Armando. La meua mare, la Maria, encara no havia nascut

Em va explicar la Dolors Ubach Blasco de cal Fuster que la seva mare i la meua àvia eren molt bones amigues i que la seva mare li explicava que l'Emma era molt polida: una vegada, la meua àvia, es va enfadar amb un dels seus fills perquè s'havia embrutat molt, i el va agafar i li va rentar la cara amb lleixiu! Podeu comptar com li va quedar la cara de neta...

Nosaltres no l'hem coneguda. Tot i així, ella sempre ha estat present a casa nostra: d'Emmes en tenim tres, una germana, una neboda i una cosina!!!

*Emma Miró i Franquet,
amb els seus fills Paco i Armando
a La Morera de Montsant. 1917*

Ara, després de més de 70 anys, hem tornat al poble una petita part d'ella: una néta i tres besnèts, i ens agrada molt sentir-nos part d'aquesta seva terra tan especial!

Carola RIBAS i FERNÁNDEZ
Cal Pessetó, juliol de 2006
Foto cedida per l'autora

PLANXISTERIA - PINTURA

TOSET

CAMÍ DE VALLS, 76 TEL. 977 34 11 62
REUS

CONSTRUCCIONS

A GAPIT FRANQUET I SERRADELL
Construccions, reformes i rehabilitacions

C/ de la Ciutadella, 1
Tel. i Fax: 977 82 72 04 · Mòbil 629 909 266
E-mail: afranquets@wanadoo.es
43361 LA MORERA DE MONTSANT

TRES MONJOS DE REUS A ESCALADEI

El 1803, el franciscà fra Josep Rius¹ va enllestir un llibre sobre l'aparició de la Mare de Déu de Misericòrdia, a Reus, el 1592, sota el títol *El árbol de la vida plantado en medio del Paraíso*, que actualment es conserva a l'Arxiu Històric de Reus i que ha restat inèdit, tot i que ha estat reiteradament utilitzat per tots aquells que després han tractat el tema de l'aparició. Amb un llenguatge molt farregós, a banda del tema central —que és el demostrar la veracitat de l'aparició— també aporta moltes més notícies entre les quals aquí cal destacar les que fan referència a alguns dels pares cartoixans que van néixer a Reus i que van perseverar a Escaladei.

Es tracta dels pares Antoni Miralles², Pere Cases i Pere Bellveny. No són tres monjos desconeguts, ans més bé tot al contrari, perquè en el seu moment destacaren i per això el seu record perdurà en el temps i ja al seu dia el canonge Josep Valls en va recollir la notícia.³

Dels tres, però, només els dos primers es coneixien com a nascuts a Reus. Així ho deia Valls i més tard, el 1787 —seguint aquest treball—, va recollir la notícia l'autor reusenc Celedoni Vilà.⁴ Fra Rius demostra que el tercer també ho era. És potser l'única novetat que ofereix la seva aportació, ja que pel que fa la resta es dedica a fer una narració tòpica sobre aquests personatges.

Amb tot, crec que val la pena de fer conèixer aquest text inèdit, redactat fa poc més de dos-cents anys, pel que aporta pel coneixement d'Escaladei i els seus monjos, així com del llenguatge panegíric que hom feia servir en aquesta època. És el següent:

Orden de Cartuxa

La exemplarísima y santísima religión de la Cartuxa ha sido también dilatado campo en que han corrido con valor heroyco la carrera de la virtud algunos naturales de Reus. Es aun suavísimo el recuerdo de santidad que mantiene el religiosísimo monasterio de Monte Alegre del reverendo padre don Antonio Miralles. Este venerable varón entró en aquella casa el año 1520; y habiéndose allí distinguido por su notoria religiosidad, fué enviado como huésped al Real Monasterio de Scala-Dei, donde según costumbre de aquellos tiempos hizo la segunda profesión. Fué muy aplicado a los ejercicios espirituales; entre los cuales se le llevaban una especial atención las amorosas finezas del Dios-Hombre en su Pasión, cuyas agudas puntas le herian tan dulce e íntimamente su corazón apasionado, que le era preciso explicar y dar desfogue a sus internas afecciones con el expresivo y corriente idioma de las lágrimas. Para declarar mejor su fineza a su adolorido Dueño, retrataba en su cuerpo la mortificación y pasión de Jesuchristo, y para sacar la copia bien parecida a aquel Divino Original, en que deseaba transformarse, descargaba sobre su carne crueles bofetadas y azotes que acompañaba con otros penales ejercicios, como si el solo instituto cartusiano no fuese ya un continuo

el venerable padre don Pedro Casas, que resplandeció insiguientemente en ámbos ejercicios de oración mental y vocal, siendo en el coro continuo, y en la interna oración muy exercitado. Ablandado con este penetrante fuego de la oración el hierro de nuestro ingénito amor propio venia, segun el consejo del gran Juan Climaco, el martillo de la mortificación, con que le daba la figura que quería. Esta virtud maciza, aterradora de espíritus apocados y floxos, fué en este varón de Dios muy notable. A ella hacia compañera inseparable de la oración, que hacia poniendo las rodillas sobre un áspero y grueso tronco. Su cuerpo era tratado de sí mismo como un rebelde esclavo, cuyos brutales brios reprimia con recias disciplinas y cadenas de hierro. Su comida era la frugalidad y aún la escasez, abrazando con ánimo observantisimo los ayunos del Orden; su tesoro la santa pobreza, y la paz su posesión. El que para sí no parecia sino un tigre feroz, era un manso cordero para los demás, con quienes mostraba siempre un carácter dulce, tratable y placentero. Cargado pues de tan preciosos géneros, se fué a aportar en el Reyno de las delicias en 3 de noviembre de 1617, dexando de su presencia muchos deseos, y de sus virtudes una inmortal memoria.

Tampoco se puede aquí omitir la memoria del reverendo padre don Pedro Bellvey, o Bellveny, que tomó el mismo penitente hábito en dicho edificante monasterio de Scala Dei el año 1522. Fué sugeto de insigne literatura, que sin embargo sacrificó a la soledad y vida obscura para mas asegurar la entrada a las potencias del Señor, y evitar los estragos que suelen freqüentemente producir las erupciones de una ciencia inflante. El dulce objeto de su ciencia fué Dios mismo, en cuyo conocimiento iba sucesivamente adelantando en la escuela de la oración que es la única en que se hacen los convenientes progresos, trocándose las insípidas sutilezas de una ciencia especulativa, en aquella ciencia experimental, con que se gusta aquello mismo que se sabe y que por lo mismo llama san Buenaventura sabrosa ciencia. Pero a pesar de su amor a la obscuridad y olvido, no pudo quedar desconocido a los ojos de su religión; la qual viendo brillar tan altamente las luces de su sabiduría y virtud, no consintió que este farol quedase oculto baxo el celemin, sino que lo colocó sobre el candelero de la prelacia, para lucir delante de todos los que habia en su casa. Eligiéronle pues en prior del convento llamado de las Fuentes en Aragón; en donde de puro lucir se fué consumiendo esta antorcha, hasta quedar apagada a los ojos de este mundo, para encenderse de nuevo con mas bellos y divinos resplandores en el país de la luz y de la paz. Fué su muerte en 1549, como consta del archivo de Scala Dei.

No alcanzamos a la verdad, como un hombre qual fué el llustre señor doctor Joseph de Valles, arcediano de San Lorenzo en la catedral de Tarragona, y capellan de honor de su Magestad, en su obra Cartuxas de España, a la página 54 de su segunda edición hecha en Barcelona año 1792, pudiese decir que no hay noticia de qual fuese la patria del padre don Bellveny, ni del año en que murió; quando es cosa

BAR JUNCOSA

Josep Ma. Dols Argany

ENTREPANS
I
TAPES VARIADES

Pla de l'Església, 5 · Telèfon 977 82 10 38
43360 CORNUDELLA DE MONTSANT (Priorat)

XAVIER NAVARRO CID

Successor de Sarobé

PINTURA I DECORACIÓ

Av. d'Andorra, 11 - baixos - 8

Tels: Magatzem: 977 23 69 31 · Particular: 977 23 17 47

TARRAGONA

fuera de toda duda, que fué natural de Reus. El apellido de Bellveny es todavía constante en esta villa; y se guardan en ella varios documentos de su mucha antigüedad. En la comunidad de presbíteros consta haber existido muchos de aquel apellido, y aún se encuentra fundado un beneficio de Bernardo Bellveny. En la fundación de nuestro convento de aquella población⁵ se halla suscrito un Bellveny con el honor de jurado; y en lo sucesivo otros con los empleos de bayles, jurados y otros oficios públicos. Y aunque éstos antecedentes no son bastantes para concluir que sea Reus la patria feliz de aquel varón venerable; lo es seguramente el manuscrito que se guarda archivado en el Real monasterio de Scala Dei en el qual se lee este elogio fielmente traducido del idioma latino: «Pedro Bellveny, natural de la villa de Reus, hombre devoto y bastante exercitado en la virtud de la paciencia, murió siendo prior del monasterio de las Fuentes el año 1549». El qual terminante documento si hubiese tenido presente aquel ilustre escritor, tenemos por cierto, hubiera dado por constante no solo la patria del padre don Pedro Bellveny, sino también el año de su muerte.

Ezequiel GORT i JUANPERE

Juliol de 2006

¹ Sobre fra Josep Rius (Balaguer, 1765 - Cervera, 1833) i la seva obra, vegeu el *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*, vol. III p. 256.

² Dom Antoni Miralles, mort el 1586, amb seixanta-sis anys de cartoixà, és un dels pocs pares que al monestir de Montalegre se'l recorda com un model d'exemplaritat, es diu que reconegut oficialment per l'Orde. A Montalegre hi ha deu casos que al necrologi hom va afegir al nom del pare traspassat les paraules «*laudabiliter vixit*», és a dir «va viure en forma digna de lloança». ANÒNIM, *La cartuja de Santa Maria de Montalegre* (Barcelona, 1960) p. 118.

³ VALLES, Joseph de. *Primer Instituto de la sagrada religión de Cartuxa. Fundaciones de los conventos de toda España, martires de Inglaterra y generales de toda la orden*, (Barcelona, 1792²) p. 33 i s. Aquest treball es va editar per primera vegada a Madrid el 1663.

⁴ VILÀ, Celedonio, *Descripción de mi estimada patria la villa de Reus. Manuscrito inédito del año 1787* (Reus, 1955) p. 76-77.

⁵ El convent de Sant Francesc, de Reus.

BAR RESTAURANT

Planelles

Especialitat en cuina casolana

Passeig de Prim, 8 • Tel. 977 33 16 77 • 43202 REUS

DISTRIBUCIONS

Bonaigua

Fax comandes: 977 87 03 23

E-MAIL: santiagovila@wanadoo.es

Carretera Nacional 240, km. 42

TELEF.: 977 87 12 86 - 654 36 11 39

43440 L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ

El "jabalí" de les tres potes

Fa més de mig segle anaven dos caçadors del poble pels voltants de la Cova del Fenàs i van notar la presència d'un jabalí. No es podien deixar perdre l'oportunitat de caçar-lo encara que en el mes de maig era vigent la veda. Mentre l'un va començar a escometre'l amb l'ajut dels gossos l'altre va apostar-se, a prop del grau del Racó dels Forats, en una roca que permetia tenir una bona visió del corriol per on la bèstia podia passar. El terrabastall que feia l'animal en la seva fugida ja feia pensar que es tractava d'un bon exemplar. La sort i la perícia dels caçadors van fer que amb un sol tret l'animal caigués ferit de mort. La sorpresa es va produir en arribar fins al lloc on havia caigut: Era un gros mascle que només tenia tres potes. Li faltava una de les potes del davant, la tenia tallada pel peu. El garró s'havia endurit de tal manera que li permetia caminar i córrer com qualsevol altre jabalí. Amb una mica d'imaginació podem refer part de la seva desventurada

Senglar (Foto Joan Barrull)

existència. Ben segur que de més jove va trepitjar una de les grosses rateres amb tan mala fortuna que li va empresonar la pota. El que cop devia ser tan fort que quasi la va seccionar. Tot i el dolor que havia de patir, l'esforç per alliberar-se va fer que l'extremitat s'acabés de separar del tot. El garró amputat va cicatritzar i poc a poc es va protegir amb pell

endurida que substituïa d'aquesta manera els ungles del peu perdut. Imaginem-nos per un moment la frustració del caçador que només va trobar a la ratera una petita part de la presa que havia caigut en el parany. Els dos caçadors van tornar cap al poble i l'endemà, encara negra nit, van pujar Montsant amunt fins arribar al lloc de la captura, van carregar la peça al bast de l'animal i el van pujar fins la Cova del Soronelles; allí, resguardats de les mirades indiscretes, el van netejar i esquarterar. Van distribuir la carn en dues paneres que van carregar a les sàrries i van tornar discretament al poble.

Escoltant la narració d'aquest i de molts altres episodis de caça podem entendre la passió que aquesta pràctica desferma en algunes persones. La cacera dels aferams, sobretot dels més grossos, posa en tensió i a prova la capacitat dels humans per aconseguir part del seu aliment en competència amb altres animals que també el cerquen. La cacera era practicada per molts dels habitants de les cases de La Morera, però només els homes d'algunes famílies hi tenien una dedicació més intensa. En una societat que vivia fonamentalment de l'agricultura, l'excessiva passió per la

pràctica de la cacera no era massa ben vista pel conjunt de la població ja que podia distreure de l'activitat agrícola.

En l'elaboració de l'article d'enguany ens ha mogut la preocupació per deixar constància escrita d'unes pràctiques cinegètiques que el progrés ha portat a la seva pràctica total desaparició. L'activitat de la caça dels animals de pèl, aptes per al consum humà, com són els conills i els senglars, continua i continuarà. Ha perdut però, part del seu sentit, la caça no és en l'actualitat una activitat necessària per aconseguir part de l'aportació de la proteïna d'origen animal que la nostra dieta requereix. La caça és en el segle XXI una activitat pseudoesportiva. Les millores tecnològiques han permès augmentar la capacitat mortífera de les armes de foc. Aquest fet ha comportat un canvi de mentalitat en la majoria dels caçadors. S'ha passat de viure en un món on els humans estaven en competició amb altres espècies pel que feia a l'obtenció de l'aliment a una mentalitat conservacionista del patrimoni natural.

Tomàs "Serenó" a Montsant, amb l'escopeta, acompanyant la Maria de Cal Grau (Foto cedida Cal Gau)

Volem agrair al Joan Miró la seva contribució a localitzar i fabricar alguns dels objectes que ens han servit per fer el reportatge fotogràfic. Gràcies al Joaquim Figueres, al Ramon López i a l'Àngel Grau pels objectes i fotografies que ens han deixat. Volem agrair especialment al Carles Segarra la realització de gran part de les fotografies. Donem les gràcies a la Núria Crivillé que ens empeny cada any a continuar l'elaboració d'aquest articles i té la paciència d'esperar que els lliurem sempre a última hora.

CAÇA DEL CONILL

Anys abans hi havia molts més conills que en l'actualitat; se'n veien sovint quan s'anava al tros o a les vinyes menjant-se els brots tendres dels ceps. En molts indrets es podien localitzar els caus on habitaven i on es reproduïen. La mixomatosi i posteriorment la pneumònia vírica hemorràgica van provocar la pràctica desaparició de la gran majoria dels exemplars i en l'actualitat la seva presència és molt més escadussera. Se'ns fa difícil imaginar les corredisses amunt i avall d'uns animals que s'aixecaven en sentir caminar pels terrenys amb vegetació baixa i que ràpidament s'amagaven en els forats dels caus.

Tal era l'abundància que quan el conill estava al jaç algun hàbil caçador podia aconseguir-lo a cops de pedra o fins i tot agafant-lo amb la mà. Sovint els gossos, quan s'anava al tros, podien dedicar-se a encampar conills mentre l'amo es dedicava a les feines del camp i aparèixer amb la seva captura a la boca.

Conill. (Foto Joan Barrull)

Caça amb la fura.

La fura s'emprava per desencauar els conills. Després calia afegir l'habilitat del caçador per poder-los capturar.

La fura s'obtenia en aquestes contrades comprant-la a algú que es dedicava a fer-ne cria. Les cinc o sis cases de La Morera que tenien fures les anaven a buscar a Cornudella, encara que algú del poble també es dedicava a la seva reproducció de manera esporàdica com a cal Sereno..

Els exemplars de sexe masculí rebien el nom de furó i els femenins de fureta.

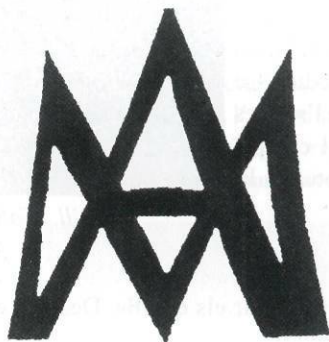
Fura. (Foto Joan Barrull)

L'animal formava part del conjunt dels animals domèstics de l'àmbit familiar dels quals se'n tenia cura de manera especial. Es tenien en un caixó de fusta tapat, prou espaiós (1mx0,5mx0,6m) situat al celler o als baixos de les cases. Se'ls proporcionava un llit de palla on la fura es feia el niu de tal manera que en els mesos d'hivern pràcticament quedava amagada dins d'una espècie de bola de palla. Per alimentar-la se li donava en una cassoleta petita de fang una barreja feta

de sopes de pa i llet. De tant en tant i per reforçar-la se li proporcionaven bocinets d'ou, caps de moixons, budells d'animals petits i fetges aixafats d'algun conill rebentat.

La caça amb fura s'acostumava a practicar pels voltants del poble els dies d'entre setmana. Els diumenges s'anava a Montsant on hi havia molts caus, ja que en ser festiu es podia dedicar més temps a aquesta pràctica.

Quan s'havia d'anar a caçar la fura es posava al canastró, un cistellet fet expressament per portar la fura i les senderes. El canastró es penjava en bandolera a les espatlles del caçador. Calia vigilar que la fura estigués ben ventilada per evitar en els mesos de calor que no morís d'asfíxia. Just abans de deixar-la anar es lligava un picarolet al coll de l'animal.

AGRÍCOLA MONTSANT, SL

Estació de Servei

Distribució a domicili

- gas-oil de locomoció**
- gas-oil de calefacció**

Comte de Rius, s/n - Tels 977 82 14 76 / 977 82 14 77
43360 Cornudella de Montsant

Podem distingir tres modalitats de cacera amb fura. La primera s'anomenava "a prova" i s'utilitzava quan no es tenia la certesa de la presència del conill en el cau. La descoberta d'un cau i l'existència d'indícis de la seva habitabilitat determinaven la conveniència de tirar endavant la prova. Senyals com acumulacions de cagaradetes, l'entrada amb esgarrapadetes al terra, pèls enganxats a les branques dels matolls propers al cau acostumaven a no fallar. També a l'hivern la sortida d'aire calent pels forats del cau era un bon indicador de que aquests estava habitat. Era una modalitat de caça bastant segura. Es tirava la fura dins el cau i si aquest es trobava buit la fura tornava a sortir al cap d'una estona. En cas que trigués se la cridava amb una xiulada característica o es picava amb dues pedretes per fer soroll.

Per la segona calia l'ajut del gos. En el paratge proper al cau es feia que el gos encampés el conill de tal manera que aquest es refugiava a tota velocitat al forat que tenia per costum. A continuació s'aviava la fura dins i només calia esperar que desencaués el conill.

La tercera només s'emprava en temps de neu. Després de la nevada s'anava "al

*Canastró en bandolera.
(Foto: Carles Segarra)*

rastre". En els llocs coneguts per la presència de conills es buscava i se seguia fàcilment el rastre de les empremtes que el conill deixava sobre la neu i que portaven fins els caus o fins els forats dels marges on es refugiaven.

Calia deixar un temps abans de tornar a aviar la fura en un cau. Els conills tardaven entre 8 i 10 dies a ocupar-lo de nou ja que sembla que

Cau habitat. (Foto: Carles Segarra)

sentien "lo flat" de la fura i això els privava d'entrar.

La cacera pròpiament dita començava a partir del moment que la fura desencauava el conill i el caçador l'havia d'atrapar. Començarem per la modalitat més antiga, abans que la utilització de l'escopeta simplifiqués molt més la pràctica d'aquesta activitat.

Captura amb sendera.

La sendera és una mena de xarxa cònica específica d'aquesta pràctica que ben plegada anava lligada amb una corretjeta al canastró. De tots els forats del cau només se'n deixaven un o dos de lliures després de tancar els rebutjats amb rames o argilagues per tal que el conill anés on hi havia les senderes. La sendera es

parava enganxant la boca de la xarxa als costats del forat i deixant la part cònica estesa davant. Un cop parada s'aviava la fura i el caçador s'amagava al costat tot esperant que la presa sortís i s'entortolligués a la sendera. Un cop atrapada la presa només faltava matar-la ja fos desnucant-la o donant-li un cop al clatell. Més modernament aquesta modalitat s'emprava sovint en època de veda, ja que el soroll dels trets de l'escopeta hauria pogut delatar l'incomplidor del precepte.

Captura amb escopeta.

Quan se sortia amb l'escopeta calia estar a l'espera de que sortís el conill situat en un lloc enlairat que permetés dominar amb la vista l'espai i a prou distància per tirar. En cas que s'anés a caçar en colla els tiradors es posaven ben repartits per l'espai.

Si en desencauar els conills s'esqueia que hi havia una llodrigada la fura acostumava a matar algun dels catxaps. Els caçadors deixaven escapar els altres que sortien i procuraven impedir als gossos que els agafessin.

La recuperació de la fura era important i la seva pèrdua s'intentava evitar al màxim. Diverses eren les possibilitats que feien que l'animaló no sortís del cau. La fura podia morir si algun altre carnívor com una mostela o una fagina ocupants provisionals del cau l'atacaven. També podia quedar atrapada sense poder sortir

d'algun avenc o forat de l'interior del cau. Sovint quedava atrapada pel mateix conill que volia aconseguir. La fura agafava amb la boca el conill pel clatell i l'estirava d'aquesta manera cap a l'interior del cau que s'anava estrenyent cada cop més. L'esforç podia comportar l'esgotament de la fura que necessitava descansar al mateix temps que feia impacientar el caçador que esperava inútilment al costat del

Canastró del Joaquim Figueres al costat del cau. (Foto: Carles Segarra)

forat la sortida de l'animal. Podia donar-se el cas que el conill quedés travat en algun ressalt o al fons del forat tapant d'aquesta manera la sortida a la fura. L'única solució era devorar part del conill per obrir-se pas a través seu. Quan la paciència del caçador s'havia esgotat aquest encara no abandonava del tot la possibilitat de recuperar la fura i per això abans de tornar cap a casa tapava amb pedres tots els forats del cau menys un que havia preparat per deixar-hi el canastró obert, d'aquesta

*Sendera parada.
(Foto: Carles Segarra)*

manera la fura no podia sortir per cap més lloc. Calia anar a revisar el canastró de vegades durant uns quants dies.

Caça del conill amb llaços i rateres.

Els conills de bosc eren caçats per servir d'aliment a les famílies i també eren perseguits com enemics dels sembrats, de les vinyes i dels horts.

A l'hivern es menjaven els sembrats acabats de néixer. A la primavera s'alimentaven dels brots tendres dels ceps i tot l'any s'acostaven pels horts on consumien les diverses verdures que s'hi plantaven.

Caça amb llaç.

Per preparar les llaceres de conills s'utilitzava fil d'aram una mica més gruixut que el del cable elèctric. També es podia fer la cadeneta amb tres o quatre fils més prims.

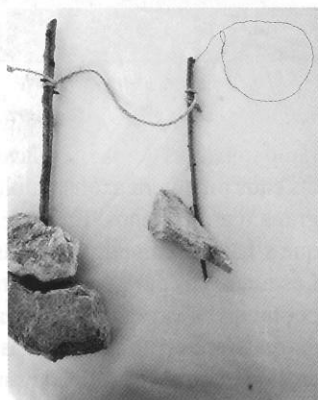
Al final del cap lliure s'hi lligava un cordill que servia per subjectar el llaç a una estaca que es clavava a terra o bé es lligava al peu d'un matoll no massa gruixut com un coscollet o una argelaga.

Els llaços es plantaven al mig dels carreranyes en llocs amb pendent i es manipulaven amb herbes perquè el conill no pogués olorar el flat dels humans i evités el parany. Se situaven plantats a uns quatre dits d'alçada per facilitar el pas del cap de l'animal. L'animal en passar quedava enganxat pel coll i l'esforç per alliberar-se feia que el llaç s'estrenyés cada cop més i li provoqués la mort per asfíxia. En anar a revisar la llacera a punta de dia era fàcil veure si hi havia algun animal atrapat. Aquest un cop mort quedava de panxa per amunt i "blanquejava" ja que el color del pèl de la panxa té una tonalitat més clara que la del llom. L'animal quedava amb el coll de color negre per la sang entumida que formava una gleva en el lloc del llaç.

Caça amb ratera.

A quasi totes les cases tenien rateres que es paraven quan s'adonaven de la presència d'aquests devoradors de verd.

Per parer les rateres s'havia de ser un bon observador dels costums dels conills. Aquests normalment excreten al mateix indret; graten una mica el terra i a continuació hi acostumen a orinar i hi dipositen els excrements. La localització d'un muntet de cagaradetes és un indicatiu de la seva presència. Un altre, és la presència de caus incipients que sovint comencen a excavar en els marges caiguts. Una observació acurada permet descobrir els carreranyes que segueixen per desplaçar-se. Fan uns carreronets estrets que es poden distingir per les branquetes tallades

Simulació d'un llaç per caçar conills fet pel Joan "Serenó". (Foto Carles Segarra)

que s'hi poden observar o pel senderallet que queda marcat en els indrets amb menys vegetació.

Els llocs que s'acostumaven a triar per parar les rateres eren on acudien a dipositar els excrements o en els extrems dels carreranyes. El primer que es feia era gratar el terra, sovint amb el mateix cercapous de que està provista la ratera, per donar a l'indret la forma de la ratera com si fos un motlle. Per parar la ratera es recolzava

Muntet de cagaradetes de conill. (Foto: Carles Segarra)

el genoll o el peu damunt la molla, amb el pes aquesta s'abaixava i s'obrien les dents. Es feia passar el dispositiu pel damunt i se l'enganxava molt primparadament al ganxet. Es treia el genoll a poc a poc i després es col·locava ben plana dins el sot. La ratera havia de quedar amagada tota sencera, mànec i tot. Després de parada es tapava amb una fina capa de terra. En passar les preses per damunt del parany, amb el pes s'abaixava la planxa, perdia estabilitat el dispositiu, es tancaven

ràpidament les dents i quedaven presoneres per les potes. També es paraven rateres als caus on no era aconsellable aviar la fura per por a perdre-la, és a dir, caus molt grans o amb avençs. En aquests casos es paraven unes quantes rateres als forats que s'havien empetitit expressament amb pedres per forçar l'animal a passar-hi. Les rateres es paraven de dia no massa tard (al matí), calia deixar passar un temps per tal que s'esvaís el flat de la persona que les havia muntades. L'endemà a punta de dia s'anaven a revisar. Els animals que havien caigut en el parany quedaven enganxats per la pota del davant, encara que de tant en tant també quedaven atrapats

Rescant el terra amb el cercapous. (Foto: Carles Segarra)

Ratera parada abans de cobrir-la de terra. (Foto: Carles Segarra)

pel cap, en fer l'acció d'olorar el terra remenat. El mateix pes i l'embalum de la ratera impedièn la fugida de l'animal atrapat, el cercapous hi acabava de contribuir ja que fàcilment s'enganxava a la soca d'algun matoll i per aquest motiu no s'acostumaven a lligar. Un cop alliberat l'animal, encara viu, es desnucava i o bé es prenia cap a casa o servia d'aliment a l'hora de dinar al mateix tros.

Caça del conill amb escopeta.

La pràctica de la cacera del conill amb escopeta tenia i té un caire més cinegètic, més esportiu que el purament alimentari que pretenien sobretot els altres tipus de cacera.

La utilització de l'escopeta en un model d'economia de subsistència no permetia la despesa de tirar alegrement i més si es té en compte la baixa efectivitat de les escopetes utilitzades en aquelles èpoques.

Aquesta activitat s'acostumava i s'acostuma encara a fer en grup, més o menys nombrós, de familiars, amics i de tant en tant convidats. Cada caçador va proveït de l'escopeta, la canana per guardar els tiros (entre 10 i 25) i d'un civader per guardar les peces. Per a caçar el conill els tiros estaven carregats amb perdigons del cinc o del sis.

Uns ajudants indispensables per aquesta pràctica eren els gossos que havien de ser ràpids i estaven ensinistrats per portar la peça al seu amo. Els gossos d'anar al conill només clapegen quan tenen la peça al davant i no ho fan mentre la busquen a diferència dels que s'utilitzen en les batudes del senglar.

Se sortia de bon matí, a punta de dia. Els caçadors es disposaven escalonats i separats a una distància d'uns eu metres l'un de l'altre i anaven avançant pel pendent de la muntanya. Dos dels caçadors s'avançaven per tal de poder veure de cara els conills que s'aixequessin espantats per la resta del grup. Els gossos anaven davant i els caçadors avançaven lentament mirant de dominar visualment l'espai on aquests evolucionaven. En observar que el gos "feia la parada", és a dir s'aturava en notar la presència del conill o d'un altre aferam, el

Joaquim Figueres amb els gossos. (Foto cedida: Joaquim Figueres)

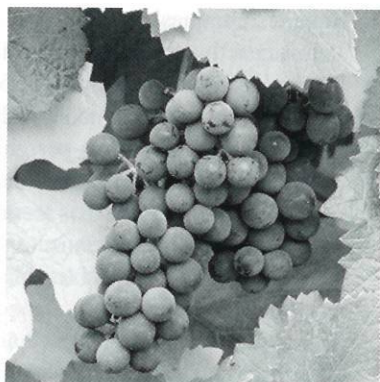
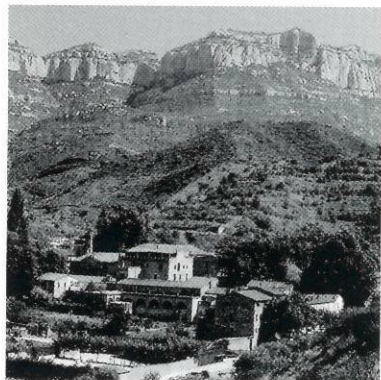

Joaquim Figueres i Ramon Miralles amb els conills capturats. (Foto cedida: Joaquim Figueres)

caçador plantat es posava a punt per a tirar mirant de situar-se a la distància adequada i en un indret una mica enlairat i amb bona visibilitat. Si es tirava de massa a prop sovint l'animal quedava destrossat en rebre la perdigonada, per això se'l deixava allargar una mica. Quan s'anava a caçar a Montsant un o dos dels caçadors es col·locaven a la capçada i els altres des de baix resseguien el pendent. En aquest indret els conills tenen la tendència de pujar.

Si el tret havia estat efectiu els mateixos gossos s'encarregaven d'aconseguir la

CELLERS SCALA DEI SA

D.O.Q. PRIORAT

VINS DEL PRIORAT CRIATS I EMBOTELLATS A LA PROPIETAT

Rambla Cartoixa, s/n 43379 Scala Dei (Tarragona - Spain)

Telf. 34-977 82 70 27 Fax 34-977 82 70 44

presa i portar-la al seu amo. Molt rarament els gossos mossegaven els conills, només quan els agafaven vius els donaven alguna mossada a l'esquena; si anaven en grup els feien malbé. Els bons gossos de tant en tant estalviaven algun tret a l'amo i ells sols agafaven algun conill viu després d'abornar-lo si estava encauat en alguna bardissa. Tenim constància de gossos que han arribat a capturar d'aquesta manera més de setanta conills al llarg de la seva vida.

En acabar la jornada de caça les peces capturades es repartien entre els participants a parts iguals o en funció de l'aportació que havia fet cadascú a l'esforç comú.

A La Morera hi havia el costum d'anar a caçar en gran grup, el dia de Sant Antoni (17 de gener) i després al vespre tots els caçadors participaven en un sopar col·lectiu.

A la tardor es compaginaven dues activitats de bosc. S'anava a caçar a indrets on es feien rovellons i si la captura havia estat fructífera es menjava tot a la brasa.

Preparació del conill a la cuina.

En arribar a casa el conill s'espella, es trosseja i es renta per treure'n la sang. Per aclarir el color de la carn que ha quedat amb la sang presa es pot fer una preparació consistent en deixar-lo macerar tota la nit cobert d'aigua en una cassola en la que s'ha desfet una aspirina. Abans de coure'l s'esbandeix. Després de salpebrar-lo es rosteix una mica en una cassola de terra amb oli. Tal i com manifesta la dita "Al conill, el pebre i el setrill". A continuació s'hi afegeixen la ceba trinxada, uns quants alls sencers, una mica de tomaca, unes fulles de llorer i una mica d'orenga. La següent fase permet que la carn més feta del conill s'estovi. S'afegeix aigua fins que quedi cobert es deixa que vagi fent xup-xup entre dues i tres hores. Just abans de treure'l del foc s'afegeix un raig de vi ranci. Es pot complementar el plat de diverses maneres. S'escantonen unes quantes trufes i es fan ben fregides, es prepara una picada en un morter a base de metlles, una part del fetge cuit, all cru i pa fregit. Abans de servir es barregen les patates i la picada amb el conill i es deixa coure una estona tot junt. Una variant consisteix en substituir les patates per aubergínies de mida petita que es fregeixen senceres. (Recepta de Juanita Figueres)

La gran població de conills permetia quan la cacera havia estat abundant vendre part de la captura a restaurants i fondes de Reus. El Benito i el Peret Gorgori de Poboleda eren els que s'encarregaven de baixar i distribuir les peces als possibles compradors. La fonda Simonet, l'hostal de Santa Teresa i el restaurant Cal Botella tenien merescuda fama de preparar bons i abundants plats de caça.

Caça de la llebre.

*Joaquim Figueres i Antonio
Porcel amb les llebres
capturades. (Foto cedida:
Joaquim Figueres)*

Per proximitat farem en aquest apartat referència a la caça de la llebre. La presència de llebres sempre ha estat escassa a Montsant ja que és un animal que habita en espais més oberts i planers. Alguns exemplars es van avistar els anys 50 del segle passat. Els seus costums fan que la cacera només sigui possible amb escopeta. Les llebres no s'encauen. Per criar fan una aclofeta on neixen dos o tres llebretins. No són tan regulars com els conills i no acostumen a marcar amb els excrements els indrets on habiten. Amb tot sembla que per descansar acostumen a situar-se en els mateixos indrets, cosa que fa que si l'has avistada una vegada i recordes el lloc on la llebre s'ha aixecat puguis tornar a avistar-la més endavant o en una altra ocasió. Es coneix la tradició dels caçadors d'Ulldemolins d'organitzar batudes en els llocs coneguts per la presència de llebres. En aixecar-se les llebres corren a tal velocitat i canvien tan sovint de direcció que és molt difícil que els gossos les puguin abornar. L'habilitat i la punteria del caçador havia de suplir la feina que no podien fer els gossos.

CAÇA DEL "JABALÍ".

Hem de dir que en la parla del territori el nom que s'utilitza per designar aquest animal és "jabalí". Sembla que la utilització d'aquest nom ve d'antic. En la resta de l'article utilitzarem el nom senglar per mor de la normalització lingüística.

La població de senglars en èpoques passades era molt més escassa que en l'actualitat. La quasi total ocupació de les terres per al conreu feia molt difícil la supervivència d'aquests animals que necessiten boscos que els proporcionin aliment i refugi. De ben segur que l'abandonament del conreu en les terres menys aptes i la menor explotació forestal de la muntanya ha permès la proliferació que en l'actualitat tenim d'aquests grans mamífers. En el cas de La Morera només se'n trobaven a les barrancades amagades de Montsant.

A les nostres contrades i en èpoques passades la captura d'un d'aquests animals significava un esdeveniment de primer ordre ja que comportava un extra en l'alimentació familiar. Un caçador que en capturés un o dos a l'any ja es donava per ben satisfet. Els senglars acostumen a criar el mes de març de tres a cinc garrins que estaran una mica crescutets a la tardor. Si les femelles estan grasses, és a dir, si ha fet bon temps a l'estiu i han disposat de menjar poden criar també al setembre. L'època de

*Observant el resultat de la
caçera del senglar. (Foto cedida:
Joaquim Figueres)*

veda va del febrer fins a "la Pilarica". Per tant la temporada oficial comença a l'octubre.

En un temps en que els avenços tecnològics relacionats amb el fred, pel que fa a la conservació dels aliments, encara no havien arribat a les societats agràries l'aportació d'una important quantitat de carn si es caçava un exemplar adult s'havia de resoldre preveient la seva conservació i pensant en el seu consum a llarg termini. Per aquest motiu s'acostumava a fer coincidir l'època de captura amb l'època que els aliments es degraden amb menys facilitat, l'hivern, per poder després conservar la carn.

Caça del senglar amb llaços i rateres.

L'observació d'uns hàbits de comportament molt repetitius permetien als bons observadors detectar fàcilment la seva presència i utilitzar les dues modalitats de parany que ja hem comentat en la captura dels conills. Els senglars passen cada dia pel mateix lloc i deixen ben marcats els senderanys que utilitzen. Aquest costum era aprofitat per parar rateres i llaços. Les rateres semblants a les dels conills eren molt més grosses i tenien dues molles en lloc d'una. Per facilitar la retenció de la ratera un cop l'havia fet saltar l'animal, aquesta disposava d'un cercapous amb tres poueres que fàcilment

s'enganxava
a un

coscoll. Aquestes rateres eren extremadament perilloses per la força que feien en tancar-se. Més d'un caminador ha sofert un gran ensurt en passar a prop. És per la seva perillositat que s'empraven molt esporàdicament.

Els llaços acostumaven a fer-se amb cables d'acer o amb altres materials molt resistents. S'havien de plantar al costat d'un coscoll o algun altre arbust prou gruixut (uns deu centímetres) per poder lligar l'extrem del llaç. Es feia un nus d'estaca o palabria i es reforçava amb un acabat fet amb filferro. Es coneix l'èxit d'aquesta pràctica per part del Celestino que en fer estades llargues en els camps de conreu que tenia al Barranc del Bidovar coneixia els costums d'aquests animals i parava llaços en els indrets que visitaven.

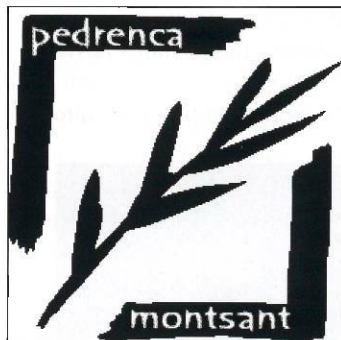

Senderó de fauna.

(Foto: Carles Segarra)

Simulació de llaç per a senglars plantat pel Joan "Serenó". (Foto: Carles Segarra)

Pedrenca, natura i cultura a Montsant

Inscrita al Cens d'Entitats d'Educació Ambiental

OFERTA PEDAGÒGICA

Excursions guiades de tot el dia.

Excursions familiars de migdia.

Itineraris d'interpretació ambiental per diferents indrets del Parc Natural.

Xerrades a establiments turístics i entitats.

Programa d'activitats escolars específiques per a cada cicle.

carrer de la Font, 2. La Morera de Montsant 43361

Tel. 690251295 pedrenca@correu.vilaweb.com

www.pedrenca.com

CASA PORQUERES

EMBOTITS ARTESANS

JOSEFINA PORQUERES BORRÀS

10.16833-T

C/ ESGLÉSIA, 19 - TEL. 977 82 10 83
CORNUDELLA DE MONTSANT

Els paranyes s'havien de revisar a punta de dia.

Els llaços i les rateres es paraven en qualsevol època de l'any i especialment en època de veda.

Caça del senglar amb escopeta.

La caça amb escopeta s'acostumava a fer en grup i calia utilitzar l'enginy ja que el senglar és un animal astut i no es deixa caçar amb facilitat.

Per organitzar una batuda cal una colla d'entre sis a deu persones. Grups més reduïts només poden tenir èxit si són grans coneixedors del terreny i dels costums dels animals que volen capturar.

Colla de caçadors de La Morera amb el senglar abatut. (Foto cedida: Joan Barrull)

Dues són les funcions que s'exerceixen en aquesta pràctica. La major part del grup són els tiradors que es col·loquen "a la posta" als llocs de pas: senderals i grauets que permeten passar d'un vessant a l'altre. Un o dos dels caçadors avancen amb els gossos de rastre en direcció on estan apostats els tiradors. En aquest desplaçament cal organitzar el màxim soroll per empènyer d'aquesta manera els

senglars poc o molt espantats. Els gossos de rastre més lents que els de caça del conill ganyolen sense parar a partir del moment que troben indicis del pas del senglar, els portadors dels gossos s'afegeixen al sarau cridant i engegant algun tret a l'aire.

Si la cacera havia estat fructífera el primer que es feia era esbudellar la peça i en el cas dels mascles tallar els testicles per evitar que la carn de l'animal tufegi. Després venia la feixuga feina del transport. La primera part, per treure la captura dels espais poc transitables, es feia utilitzant una barra que es passava per entremig de les potes que s'havien lligat prèviament amb unes corretges i que portaven al coll dos dels caçadors. Un cop s'havia arribat a un indret més transitat es carregaven i es lligaven al bast de l'animal de càrrega. Els animals havien d'estar ben ensinistrats en aquesta feina ja que els senglars els feien molt de respecte i el tuf de la bèstia morta els posava molt nerviosos i no se la deixaven carregar fàcilment.

Quan s'anava en colla en finalitzar la batuda es procedia al repartiment de la presa. Si eren de mida mitjana o petita s'espellaven, els de mida gran se suplimaven. Es trossejava l'animal i cadascú en prenia una part per sorteig. Quan la batuda es feia en grups familiars procedien al tractament de l'animal sencer o es repartia per acord.

Consum.

- Al senglar se li donava pel que fa al seu consum el mateix tractament que es donava al tocino criat a casa, tret de l'elaboració de les butifarres negres. Al respecte

podeu consultar l'article de l'any 2003. Els pernills i les llonganisses que es preparaven tenien un sabor més intens i una textura més estiroso, semblant a les cecines. Es guardaven al salador. Una altra part de la carn es conservava després d'haver-la fregida submergida en oli a la gerreta.

A l'endemà de la cacera s'acostumava a preparar un estofat, amb força temps de cocció, fet dels trossos que no s'havien deixat per la conserva. S'escollien els talls de carn, es rentaven bé i es deixaven eixamorar. S'esbocinaven els talls, se salpebraven i es rostien amb oli abundant en una cassola ben gran de terra. Després s'hi afegien un parell de cabeces senceres d'alls, un parell de cebes senceres o tallades grosses, algunes tomaques tallades a bocins, fulles de llorer i es cobria d'aigua. La cassola feia fer xup-xup un mínim de quatre hores. Cap al final s'afegia un got de vi ranci. Per tal d'espessir el suc es preparava una picada de metlles, farina i pebre vermell. Una mica abans de servir el plat es fregia una bona ració de trufes escantonades que s'afegeia a la cassola. (Recepta de Juanita Figueres)

Quan es va a caçar amb l'escopeta existeix en l'actualitat una normativa que en bona part recull les bones pràctiques que els caçadors experimentats acostumaven a complir. El caçador experimentat estima la natura i sap que per assegurar la supervivència de l'espècie que vol caçar ("No es pot matar tot el que és gras") cal aplicar un sentit d'humanitat a la pràctica de la cacera. Així s'evita de tirar a les mares que porten raions petits. Tampoc es tira als exemplars que tenen encara una mida petita com els raions.

Vocabulari:

Abornar: Abordar, atiar els gossos a envestir algú. Envestir els gossos.

Bordar: Lladrar amenaçadorament.

Bornar: Donar tombs, voltes, moure's a un costat i a l'altre.

Canana: Cartutxera que es porta cenyida a la cintura.

Canastró: Mena de cistell. Furer, lloc on el caçador guarda la fura.

Carrerany: Camí estret, corriol.

Catxap: Conill novell.

Cercapous: Peça de ferro proveïda de ganxos i fixada a l'extrem de la cadena de la ratera que s'enganxa als peus dels matoll i impedeix que l'animal atrapat arrossegui la ratera.

Civader d'anar a caçar: Sarró que es penja a l'espatlla i que usen els caçadors per guardar les captures.

Havia de respirar i tenia una part feta amb tela o amb un filat.

Rateres de Cal Grau i del Ramon López.

(Foto: Carles Segarra)

Clapejar: Clapir, lladrar el gos amb un crit agut i penetrant.

Clapit: Cadascun dels crits que fa el gos quan clapeix.

Conill (*Oryctolagus cuniculus*): Mamífer rosegador de pelatge gris, orelles llargues i potes posteriors més llargues que les anteriors.

Encampar: Localisme d'encalçar, córrer darrera d'algu per atrapar-lo.

Eixamorar: Eixamorar, eixugar, llevar la humitat d'alguna cosa. A La Morera s'aplica a l'operació de fer que la carn dels animals de caça deixi anar la sang.

Fagina (*Mustela foina*): Mamífer carnisser semblant a la mostela però bastant més gros, de pel bru al llom i blanc a la gorja i pit.

Flat: Rastre olfatiu. Olor que resta i permet identificar la presència de determinats éssers vius.

Fura (*Mustela putorius*): Mamífer carnívor, petit, de cos llarg i flexible, de pèl gris, emprat en la caça del conill.

Ganyolar: Udolar. Cridar els gossos i altres animals de manera planyívola i prolongada. A La Morera també s'utilitza en lloc de bordar.

Llaç: Parany fet d'una corda que en un cap té un ull per on passa l'altre cap, que escorren-se en estirar-lo, fa petita la бага. Sembla ser que els primers llaços estaven fets amb crins de cua d'egua. Després van passar a utilitzar-se cables metàl·lics.

Llebre (*Lepus europaeus*): Mamífer rosegador d'uns 70 cm de llarg, de pèl lleonat, potes de darrera llargues i cua curta.

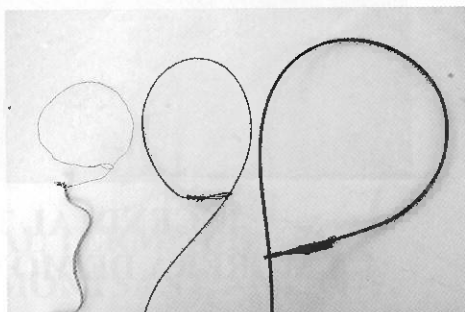
Llebre tí: El petit de la llebre.

Ratera: Parany de cop fet de ferro, en la majoria dels casos obra dels ferrers locals. Consta de dos semicercles dentats mantinguts oberts per un petit dispositiu que passa per sobre d'un d'ells i l'aguanta molt primparat en un ganxet sortint de sota una planxa que quan està parada, té el joc de balança. La tija doblada de la part de sobre fa de molla, empenyent els semicercles enlaire.

Sendera: Xarxa cònica que es posa a la boca dels caus en què s'ha aviat la fura.

Senglar (*Sus scrofa*): Mamífer paquiderm de pèl espès i fort i ullals grossos i sortints.

Suplimar: Localisme de socarrimar. S'aplica a cremar el pèl i la pell dels tocinos i jabalins amb argelagues.

Llaços de Cal Grau. d'esquerra a dreta: pel conill, per la guineu i pel senglar.

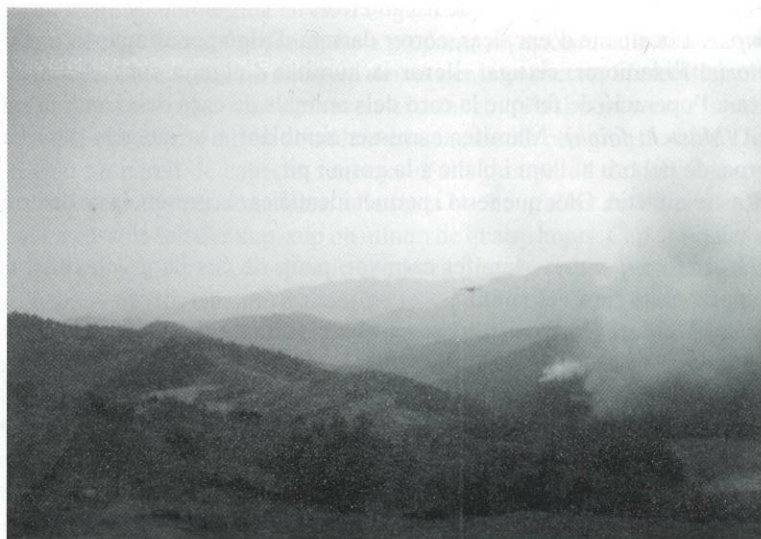
(Foto: Carles Segarra)

Joan FERRAN, Joan BARRULL i Ramon SABATÉ

Juliol i agost de 2006

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

(Fotos de: Jordi Porqueres Holgado)

INCENDI AL TERME DE LA MORERA DE MONTSANT. ANY 1979

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

INCENDI AL TERME DE LA MORERA DE MONTSANT. ANY 1979

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

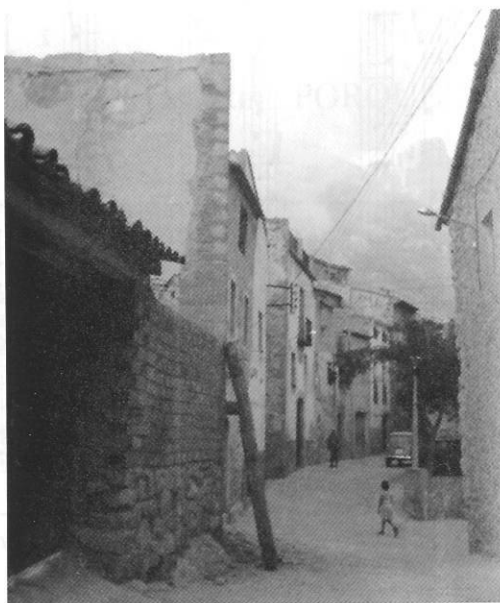
**INCENDI AL TERME DE
LA MORERA DE MONTSANT. ANY 1979**

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

INCENDI AL TERME DE LA MORERA DE MONTSANT. ANY 1979

Las Tres Flores

Allegro Moderato

Celestino Porqueres Carreté

La Qui me ta y la Do lo res y la pi lar pa ra mi sen dor / su gra cia y pri mo res

las más her mo sas de a qui Son u na fun ta da a mo res con sue ños de pi ma ve ra y

son e las las tres flo res que per fu man La Mo re ra

*Partitura creada per Celestino Porqueres que tocava l'orquestra Soris.
(Cedida per Basilia Almuzara)*

LAS TRES FLORES

La Quimeta y la Dolores
y la Pilar para mi
son por su gracia y primores
las más hermosas de aquí.

Son una fuente de amores
con sueños de primavera
y son ellas las tres flores
que perfuman La Morera.

Allegro Moderato
Celestino PORQUERES CARRETÉ

JOSEP CARRÉ PÀMIES

Servei de retro i Excavacions

C/ del Pilar
Tel. 977 82 10 15
CORNUDELLA

LA MORERA D

Resum Festes d'Estiu 2006

DISSABTE 5 D'AGOST

19'15h. Xa Trobada de Gegants a Scala Dei, organitzada per la colla Gegantera i Grallera de La Morera de Montsant-Scala Dei

DIUMENGE DIA 13 D'AGOST

12'00h. Al local social de La Morera de Montsant. Presentació del llibre "Serra de Montsant. Excursions pel Parc Natural" de Jaume Mas i Roca. Editorial Piolet.

DIMECRES DIA 23 D'AGOST

20'00h. Al local social de La Morera de Montsant. Xerrada " La vida als massos de Montsant". A càrrec de Salvador Palomar.

DISSABTE DIA 26 D'AGOST

17'00h. Al local social **VIIa Trobada de Puntaires** de La Morera de Montsant.

E MONTSANT

Festa Major 2006

DIVENDRES 8 DE SETEMBRE

9:00h. Despertar Popular, Matinades i Cercavila pels carrers del poble amb la **COLLA GEGANTERA I GRALLERA DE LA MORERA DE MONTSANT-SCALA DEL.**

12'00h. Santa Missa en Honor a la Mare de Déu a l'església parroquial. A continuació Processó acompanyant la Patrona pel nostre poble amb la **COLLA GEGANTERA I GRALLERA.**

14'00h Al local social, "Ball de Vermouth" amb el conjunt **MARINADA.**

20'00h. Ball de tarda amb el conjunt **MARINADA.** Elecció de la Pubilla i l'Hereu, ball del ram i del fanalet.

00'00h. Ball de nit amb la mateixa orquestra.

DISSABTE 9 DE SETEMBRE

20'00h. Ball de tarda amb el conjunt **DOBLE R.**

00'00h. Engrescarem la nit amb la mateixa orquestra.

DIUMENGE 10 DE SETEMBRE

16'30h. Espectacle infantil a càrrec del grup **STRUC.** Seguidament jocs de cucanya i en acabar xocolatada popular per tots els assistents.

23'00h. Concurs de disfresses al local social amb ambientació musical.

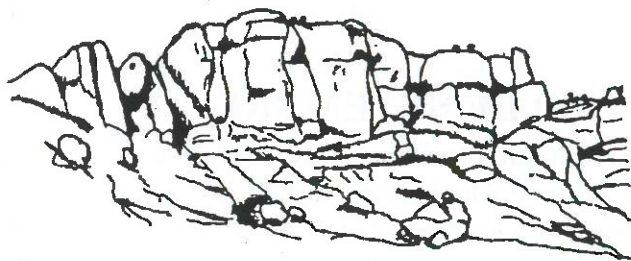
DILLUNS DIA 11 DE SETEMBRE

13'00h. XXIIa. Ballada de Sardanes al local social.

Especialitat en:

Peus de porc, cargols, conill a la vinagreta, truita amb suc,
arròs a la cassola, estofats, caça “temporada”, carns a la brasa,
escalivades, llom amb salsa de vi ranci i ametlles...

Restaurant LA MORERA

Tel. 977 82 70 31

LA MORERA DE MONTSANT

LES NOSTRES DEIXALLES

Hola amics i amigues. Un any més ens tornem a trobar, l'any passat us vaig parlar del problema de l'aigua al nostre municipi i de maneres casolanes que tenim tots per estalviar-la. Enguany el problema que se'm planteja no és menys important. Us convido a tots a que us passegeu per la zona dels contenidors de La Morera, no cal obrir massa els ulls ni parar gaire atenció per descobrir que la gestió de residus és tot un "èxit" al nostre municipi.

Caixes de cartró, matalassos i enciclopèdies al contenidor de rebuig; bosses de brossa

senceres al contenidor del plàstic; plàstics al contenidor del paper; i trossos de vidre escampats per arreu.

Això sí! Som uns grans amants dels animals, sempre hi ha una ànima caritativa que deixa una bosseta de menjar fora del contenidor a l'abast dels gats i les guineus, no fos cas que passessin gana, i així a més els pobres animalons poden acabar de contribuir en l'escampall de restes inorgàniques que decora un dels carrers més transitats del nostre poble. Encara no he vist cap turista fent una foto però de ben segur que si continuem així podrem vendre postals. Els Cingles de Montsant al fons, el castell restaurat, futur centre d'interpretació, el cartell de la Seu del Parc natural de la Serra de Montsant i..... LES NOSTRES DEIXALLES.

El mes passat el nens de la Morera que participen al casal d'estiu em van venir a veure molt preocupats per les condicions en les que es troben els contenidors del poble i per la manca de responsabilitat que hi ha en vers El reciclatge. Vam estar treballant una setmana sencera cercant possibles solucions.

D'una banda vam detectar que hi ha contenidors que estan en mal estat i s'haurien de canviar, que la freqüència de buidat hauria de ser més alta (això ja s'ha sol·lucionat mentre escrivíem l'article) en els períodes que el poble augmenta la seva població i que manca el contenidor de matèria orgànica, per això vam fer la reclamació pertinent al consistori i ens consta que estan treballant per resoldre els problemes infraestructurals. Igualment, els els tornem a recordar.

D'altra banda vam detectar un fort problema de negligència ciutadana envers la gestió dels residus i és per això que ens dirigim a tots els que llegiu aquestes línies perquè entre tots fem un esforç per anar fent les coses una mica millor.

Quin és el problema real de les deixalles?????

En general a casa nostra només es reciclen tirant llarg un 30% de les deixalles que es generen, la resta acaba en abocadors gegantins cada dia més plens o en incineradores.

El problema dels abocadors, sense parlar de les olors que generen, és la gran superfície que ocupen i la producció de gran concentració de lixiviats i gas metà, productes de la descomposició de les deixalles. Els lixiviats són altament contaminants, és aigua barrejada amb metalls pesants i altres productes tòxic i nocius que provenen del deteriorament de les substàncies inorgàniques de la mescla de deixalles; el gas metà és un gas hivernacle que en grans concentracions contribueix a l'escalfament global del planeta.

El problema de les incineradores, tot i que es redueix considerablement el volum de deixalles i el problema de les males olors, és la contribució força evident a la contaminació atmosfèrica, a més es generen toxines procedents d'una mala combustió que són altament cancerígenes.

Pregunta: Qui vol un abocador o una incineradora al costat de casa seva?

No cal dir que el desenvolupament frenètic de la nostra societat ha fet créixer exponencialment les deixalles que produïm. Actualment generem uns 2 kg de deixalles per persona i dia. Majoritàriament compostes de plàstic, paper, metall i vidre. Tot productes manufacturats que requereixen un elevat cost d'energia per ésser fabricats així com l'explotació dels nostres recursos naturals sovint no renovables.

El plàstic és un producte elaborat del petroli, tant el procés d'obtenció i transport de la matèria prima com el procés de transformació en producte final són altament contaminants. Contribueixen considerablement a la contaminació atmosfèrica i a l'efecte hivernacle.

El paper és un producte elaborat de la fusta la seva fabricació necessita una gran quantitat d'aigua i d'energia. Estadísticament s'ha constatat que l'ús de paper per persona en un any equival a 3 arbres.

El metall, per posar un exemple, el més utilitzat són els envasos o el paper d'alumini. Per cada 4 tones de material elaborat és necessari extreure per processos miners 4 tones de mineral de bauxita. Durant aquest procés es produeixen dues tones de fangs altament contaminants molt difícils d'eliminar.

Per fabricar vidre es necessita arena, pedra calcària i carbonat sòdic i una quantitat molt gran d'energia.

Com ho podem solucionar?

Amb la col·laboració de l'ajuntament us volem fer arribar un seguit de recomanacions per contribuir a la millora del paisatge del nostre municipi i del medi ambient de forma global. Com diu el savi **PENSA GLOBALMENT I ACTUA LOCALMENT!!!**

1. Redueix:

Una de les maneres més eficaç d'evitar la producció desmesurada de deixalles és seleccionar els productes que continguin els menys embalatges possibles i comprar les mides grans dels productes d'ús més freqüent. Tenir en compte els productes fets amb material reciclat, substituir els estris de rebuig per d'altres que es puguin rentar, donar preferència als productes amb piles i bateries recarregables i mantenir i arreglar els que puguin ser duradors.

2. Reutilitzar:

Podem compartir amb familiars i amics, llibres i revistes que ja haguem llegit, així com altres objectes que es facin servir en comptades ocasions. Podem vendre o regalar roba i altres utensilis d'ús domèstic que ja no fem servir. Podem reutilitzar el paper, els envoltoris, les bosses i els envasos de plàstic i de vidre. Qualsevol deixalla es pot reutilitzar, només cal posar-hi una mica d'imaginació. Un bon exemple el podeu veure a continuació: els nens i nenes del casal us ensenyen les joguines que van construir amb materials reciclats.

US DESITGEM BONA FESTA MAJOR

FORN ARTESÀ

JOAN PERE CAMPIÑA

Plaça de la Vila, 13 • Tel. 977 82 10 80
CORNUDELLA DE MONTSANT
PRIORAT - TARRAGONA

CAFÈ DE LA PLAÇA

Entrepans freds i calents
Tapes variades

Pl. de la Vila, 12
Tel. 977 82 13 03
43360 CORNUDELLA DE MONTSANT
(Priorat) TARRAGONA

3. Reciclar:

Reciclar és recuperar materials de rebuig i transformar-los en productes nous. En aquest procés s'estalvia una gran quantitat d'energia que pot arribar al 80% segons el producte a reciclar, s'estalvien processos contaminants i la sobreexplotació dels recursos naturals.

Com hem de reciclar?

PAPER I CARTRÓ Contenedor blau

SI

Revistes
Diaris
Cartrons nets
Fulls
Paper d'enbalar

NO

Paper Plastificat
(ex: pastisseria)
Paper brut d'oli...

ENVASOS LLEUGERS Contenedor groc

SI

Brics
Envasos de plàstic
Taps de metàl·lics
Porexpan
Llaunes
Paper d'alumini
Pots

NO

Diaris, revistes....
Vidre, taps de suro
Restes de menjar
Envasos de plàstic
Tòxics
Aerosols

ENVASOS DE VIDRE Contenedor verd

SI

Ampolles de vidre
Pots de vidre

NO

Vidre pla
Restes de
ceràmica i terres
Bombetes
Fluorescents
Miralls
Plats i Tasses

PILES

Les piles són residus molt tòxics i s'han de dipositar en contenidors especials, a La Morera se'n troben a l'Ajuntament i a la Seu del Parc Natural.

MEDICAMENTS

Els medicaments també són residus especials i quan caduquen poden resultar molt tòxics per això necessiten un tractament especial i s'hauran de dipositar als punts SIGRE de la Farmàcia o el CAP de Cornudella.

DEIXALLERIA

És el punt on s'haurien de dur els productes tòxics, perjudicials pel medi ambient o voluminosos que no poden ser reciclats per d'altres procediments.

Bombetes, fluorescents, oli de fregir, restes de dissolvents i pintures, càrregues de tinta de la impressora, electrodomèstics i altres instruments elèctrics que continguin bateries (mòbils, radios etc.)

La deixalleria més propera al municipi de la Morera es troba situada a Falset, a la carretera de Porrera s/n. Tel: 6201965. Horari: de 9:00 a 13:00 i de 16:00 a 18:00

RUNA

En cap cas es pot dipositar runa al contenidor de rebuig. També és il·legal abocar-la en qualsevol lloc que no estigui autoritzat per a gestionar aquest tipus de residus.

El centre més proper al nostre municipi es troba a Vinebre. De totes formes, a nivell comarcal s'està intentant ubicar petites estacions de transferència.

Per a més informació adreceu-vos a l'ajuntament.

MATÈRIA ORGÀNICA

De moment s'ha de llençar al rebuig però, ja hem dit que l'ajuntament està treballant perquè puguem tenir ben aviat un contenidor d'orgànica.

Des d'aquí també us volem animar a que realitzeu el vostre propi compost, és un procediment molt senzill i que no genera cap mena d'olor. Es tracta de comprar un recipient compostador que venen en qualsevol botiga de jardineria i seguir les instruccions del fabricant ja que hi ha diferents mètodes de fer compost.

El compostador el podeu instal·lar en qualsevol terrassa o pati de casa vostra i ja veureu que ben aviat amb les restes orgàniques obtindreu una terra molt bona per adobar les plantes i l'hort.

SI

Restes de menjar, pa...

Pastisseria i dolços

Embotits

Espines i ossos

Closques de fruits secs, ous i marisc

Marro de café i bosses d'infusions

Restes de jardineria de mida petita

Restes de cabells

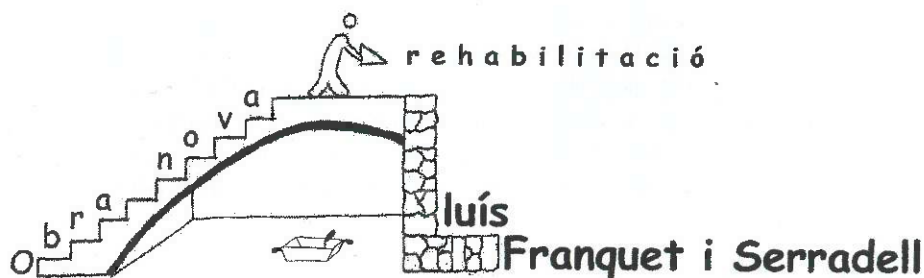
Cotó, tovallons de paper ...

(Si el compost el feu a casa és recomanable no llençar-hi restes de carn o peix)

NO

Materials líquids (brous, llet, ous)
Restes vegetals de mida gran o tractades amb pesticides
Excrements d'animals domèstics
Serradures de fusta tractada
Medicaments
Llexiu i dissolvents
Diaris, revistes, cartró i fulls
Cendra i burilles de cigarrets
Restes de bosses de l'aspirador
Taps de suro

PEDRENCA
Agost de 2006

Telèfon i Fax: 977 82 71 32
Mòbil 659 688 665
E-Mail: lluitud@avired.com

La Morera de Montsant

CONTINGUTS DELS LLIBRETS IIa. PART (1993-2005)

Enguany hem reprès una tasca iniciada en el llibret de l'any 2001, en el qual vàrem començar a elaborar un estracte o un petit índex de totes aquelles informacions que havien aparegut al llarg dels llibrets. En aquella ocasió vam fer un buidat entre els any 1981 i 1992 dels diferents apartats que figuraven als llibres. Com bé sabeu des de fa uns anys els llibrets han crescut de forma considerable quan al nombre de pàgines per la qual cosa anar fent el buidatge és una tasca bastant difícil. Hem d'agraïr doncs, al Pau i a la Raquel la seva col·laboració doncs gràcies a la seva dedicació ha estat possible presentar aquest article.

Els apartats que trobareu tot seguit són cinc (la resta sortiran en properes edicions):

- Portades
- Escrits o articles
- Fotografies
- Dibuixos
- Poesies o escrits poètics

Trobareu algunes mancances en les propietats de fotos o de dibuixos però com que en el seu moment no es van apuntar no trobàvem els autors. En la majoria segurament són cedides per la mateixa persona que signa l'article, però pot ser que en algun cas no. Si algú coneix aquesta informació ens pot ajudar a completar els buits.

PORTADES

Llibret 1993

A càrrec d'Àngels GRAU. Disseny a partir de motius vegetals i naturals de color negre superposats a sobre d'un fons blau. Lletres majúscules i roses per LA MORERA FESTA MAJOR 8,9,10,11 i 12 de SETEMBRE i del mateix color que els fons per DE MONTSANT

Llibret 1994

A càrrec d'Àngels GRAU. Disseny a partir de dos dibuixos de dos pàmpols i el dibuix de l'any 1994 en nombres romans. Fons de color marró clar. Lletres majúscules i negres per LA MORERA DE MONTSANT FESTA MAJOR DEL 8 A L'11 DE SETEMBRE.

Llibret 1995.

A càrrec d'Àngels Grau. Fotografia en blanc i negre de la Plaça de La Font amb nens jugant al ball de bastons. Les banderoles que recorren la plaça d'un costat a l'altre estan repintades amb diversos colors. La fotografia està rodejada per tres marcs. De dins cap fora: de color blau fosc, de color verd i de color blau clar. Lletres majúscules de color blanc per LA MORERA DE MONTSANT FESTA MAJOR 1995 8,9,10 i 11 i minúscules i també de color blanc per: de setembre.

Llibret 1996

A càrrec de Miscricòrdia Sabaté. Fotografia a càrrec de Carles Segarra. Fotografia en color. A la part inferior d'aquesta hi podem veure ceps, al centre La Morera de Montsant i a la part superior la serralada de Montsant. La fotografia queda dividida en diferents polígons per uns marcs de color

crema als quals s'hi veu escrit en majúscules i de color vi LA MORERA DE MONTSANT FESTA MAJOR 1996 DEL 7 A L'11 DE SETEMBRE.

Llibret 1997

A càrrec de Misericòrdia Sabaté. Disseny a partir d'una litografia del Montsant que es repeteix 12 vegades i que varia de colors tot combinant el lila, el groc, i el vermell. Fons de color ocre. Lletres majúscules per FESTA MAJOR 1997 LA MORERA DE MONTSANT DEL 6 A L'11 DE SETEMBRE.

Llibret de 1998

A càrrec de Misericòrdia Sabaté. Disseny a partir d'una fotografia en blanc i negre de l'orquestra Soris de la Morera i d'un escrit on ressalten per la seva major grandària les paraules Festa Major 1998 La Morera de Montsant del 8 al 13 de Setembre. Fons de color vi.

Llibret 1999

A càrrec de Misericòrdia Sabaté. Disseny a partir de sis circumferències blaves que representen un gotim de raïm. Al seu interior s'hi veuen dibuixades varies fulles. Fons de color verd. Lletres minúscules i blaves per: Festa Major 1999 i lletres minúscules i blanques per La Morera de Montsant del 8 al 12 de Setembre.

Llibret 2000

Disseny a càrrec de Misericòrdia Sabaté. Fons de color taronja. A la banda dreta de la portada hi podem veure una franja vertical feta a partir de 160 "20 Anys". Lletres majúscules i de color blau per FESTA MAJOR 2000 i minúscules i també de color blau per La Morera de Montsant del 8 a l'11 de setembre.

Llibret 2001

A càrrec de Misericòrdia Sabaté. Negatiu d'una fotografia d'un envelopat. Fons blau. Lletres majúscules i de color blau fort per LA MORERA DE MONTSANT DEL 8 A L'11 DE SETEMBRE. I lletres majúscules i de color groc per FESTA MAJOR 2001

Llibret 2002

A càrrec de Misericòrdia Sabaté. Disseny a partir del dibuix de color negre del perfil d'una cara situat a la part esquerra de la portada. Fons de color crema. Lletres majúscules i de color negre per LA MORERA DE MONTSANT FESTA MAJOR 2002 DEL 7 A L'11 DE SETEMBRE.

Llibret 2003

A càrrec de Misericòrdia Sabaté. Disseny a partir d'una fotografia en blanc i negre de Ramon Quadrada del Balcó del Priorat com a fons de la portada i de nou fotografies superposades a la primera i del mateix autor de diferents indrets de Montsant. Lletres majúscules i negres per LA MORERA DE MONTSANT FESTA MAJOR 2003 DE SETEMBRE i majúscules i blanques per DEL 6 AL 14.

Llibret 2004

A càrrec de Misericòrdia Sabaté. Disseny a partir d'una sopa de lletres grogues i majúscules on ressalten de color blau fort les paraules MORERA FESTA MAJOR 2004 DEL 8 A L'11 DE SETEMBRE. Fons Taronja.

Llibret 2005

A càrrec de Misericòrdia Sabaté. Disseny a partir d'una fotografia de "paper de plata" com a fons. Destaquen 25 hexàgons de color verd a la part superior i de color rosa a la part inferior amb els números de l'1 a l'25. A l'hexàgon amb el nombre 25 hi veiem immediatament a la seva dreta la paraula anys. Lletres minúscules i de color rosa per : Festa Major 2005 La Morera de Montsant del 8 al 11 de Setembre.

ESCRITS O ARTICLES

NUM	TÍTOL	AUTOR	ANY
E75	A toc de campana	Núria Crivillé	1993
E76	Els carrers de La Morera	Marta Plà	1993
E77	La Memòria popular	Maria Bella	1993
E78	Carboneres i carboners	Neus Miró	1993
E79	L'ermita de la Mare de Déu de Montsant.	S. Palomar i M. Fonts.	1993
E80	La Morera. Balls tradicionals de festa major	Josep Bargalló i Badia.	1993
E81	Sobre el llibre de «Santa Maria de Montsant»	Sabí Peris i Seradell	1993
E82	El terme de Bonrepòs	Ezequiel Gort i Juanpere	1993
E83	Apologia del naturalisme	Joan Barrull i Ventura	1993
E84	Picades i Mossegades	Manel Fernández Ubach	1993
E85	La nostra piscina	Un dels 220	1993
E86	L'Esport al món rural	Gerard Quevedo i Font	1993
E87	Entrevista a Sixte Miró	Neus Miró	1993
E88	El procés d'elaboració del vi	Albert Crivillé	1994
E89	El carter del poble	Núria Crivillé	1994
E90	En festes, alcohol i benzina poden ser...	Gerard Quevedo	1994
E91	Plantes medicinals - Usos i virtuts	Manel Fernández Ubach	1994
E92	Els Marges	M. Vilamala i V. Sánchez	1994
E93	Els insectes	Joan Barrull i Ventura	1994
E94	Noms i renoms de les cases de la Morera	Misericòrdia Sabaté	1994
E95	Els documents d'Scala Dei, a Reus	Ezequiel Gort i Juanpere	1994
E96	Història i llegenda: Notícies orals sobre Scala-Dei	Salvador Palomar	1994
E97	Núvols i boires tenen noms populars	Albert Manent	1994
E98	8è centenari de la Cartoixa d'Scala-Dei	Sabí Peris i Serradell	1994
E99	I vàreu venir, President	Gerard Quevedo	1995
E100	Entrevista a Josep Miró Vellvé «Pepito»	Albert i Núria Crivillé	1995
E101	Parlem d'avui per pensar en demà	Fina Palomar	1995
E102	Valoració 8è centenari de la Cartoixa d'Scala-Dei	Sabí Peris i Serradell	1995
E103	Una senyera de 700 m2 a la roca Falconera!	Joan Ferran Mercadé	1995
E104	Marques de picapedrer a Santa maria d'Scala-Dei	Miquel Martorell	1995
E105	Santa Maria de Bonrepòs.	Antoni Pladevall i Font	1995
E106	La Justícia Comtal, a La Morera, en el S.XVI	Ezequiel Gort i Juanpere	1995
E107	La Festa Major de La Morera des dels torrents	Ricard Pasanau	1995
E108	La bola de pèl voladora	Joan Barrull i Ventura	1995
E109	Coves del terme de La Morera de Montasant	Biel Roig i Zàrate	1995
E110	Efectes del sol	Manel Fernández Ubach	1995
E111	In Memoriam		1995
E112	Qui no vulgui pols que no vagi a l'era	J. Ferran i R. Sabaté	1996
E113	Trompada a una llamborda	Sabí Peris i Vilà	1996
E114	Pagesos	Ramon Quadrada	1996
E115	Una Aproximació a l'baciologi de Bonrepòs	Ezequiel Gort i Juanpere	1996
E116	El nou codi penal i la protecció de la natura	Gerard Quevedo i Font	1996
E117	La Cova dels cubs	Ricard Pasanau	1996
E118	Última pàgina del diari d'un monjo d'Scala-Dei	Josep-Enric Peris	1996
E119	Mira'm Ullsdullera	M. del Carme Roig	1996
E120	Parlant amb tu	Vanessa Sánchez Gros	1996
E121	El llibre de cuina d'Scala-Dei	Maria Àngels Pérez	1996
E122	Congrés Internacional:Scala-Dei...	Sabí Peris i Serradell	1996

E123 Entrevista a Dolores Borràs Porqueres	Eva Crivillé Piñol	1997
E124 Els Balb, el Cister i Bonrepòs	Ezequiel Gort Juanpere	1997
E125 Una notícia sobre costums festius	Salvador Palomar	1997
E126 Maria Dolors Nebot: una Morerenga compleix...	Gerard Quevedo	1997
E127 A ese pueblo, que aunque lejos, es un poco mio	M ^a Mercedes Porqueres	1997
E128 Petita història de la restauració d'Scala-dei.	Ramón Aloguín Pallach	1997
E129 La Mosca	J. Barrul i I. Mate	1997
E130 El Toll de l'Ou	Ramon Amigó	1997
E131 Recorregut pels Camins del Priorat	Francesc Prats Abelló	1997
E132 Decàleg europeu contra el càncer	Manel Fernández Ubach	1997
E133 Si Déu vol	Sabino Peris Vilà	1997
E134 La verema i l'elaboració del vi a La Morera	J. Ferran i R. Sabaté.	1997
E135 Els Cups a les cases de La Morera	Ricard Pasanau	1997
E136 Escurçons a Montsant.	Ramon Quadrada	1997
E137 Un somni fet realitat	Colla Gegantera	1997
E138 Dia de visites	Josep-Enric Peris	1997
E139 Teresa Dosaigües, una morenca centenària...	Gerard Quevedo	1998
E140 Notes estadístiques i històriques de La Morera	José Ruy Fernández	1998
E141 Scala-Dei: una història rera les ruïnes	Elena Barlés Báguena	1998
E142 Algunes notícies inèdits d'Scala-Dei	Ezequiel Gort i Juanpere	1998
E143 A La Morera hi ha oliveres?	J. Ferran i R. Sabaté	1998
E144 Les Basses	J. Barrull i I. Mate	1998
E145 El vi al Priorat	Ricard Pasanau	1998
E146 El centre d'iniciatives turístiques del Priorat	Ma. del Carme Simó	1998
E147 Reflexions toponímiques	Ramon Quadrada	1998
E148 Diari de l'Arnau Salfores	Colla gegantera	1998
E149 Les ordres menors	Josep Enric Peris	1998
E150 De missió Delicada a la Cartoixa	Josep Enric Peris	1998
E151 Conte per els nens de La Morera	Helena Fraga	1998
E152 Entrevista a Rosa Nogués	Vanessa Sánchez Gros	1999
E153 Els Entença a Bonrepòs	Ezequiel Gort Juanpere	1999
E154 El conte de l'abella Regina	I. Mate i J. Barrull	1999
E155 Anem a l'hort	J. Ferran i R. Sabaté	1999
E156 L'encanteri de les vinyes	Colla Gegantera	1999
E157 El C.I.T es continua movent	Ma. del Carme Simó	1999
E158 Història dels casaments civils a la Morera	Gerard Quevedo	1999
E159 El Montsant i l'aigua	Rafael Farré i Massip	1999
E160 El rellotge de la roca del Montsant	Ramon Quadrada	1999
E161 Excurció Recomenada	Ramon Alcubilla	1999
E162 Montsant parc còlic	Francesc Prats	1999
E163 Els músics de la Morera de Montsant	Josep Enric Peris	1999
E164 Bones i participatives festes	Joan Tortajada	2000
E165 Entrevista a Roman Porqueres	Gerard Quevedo	2000
E166 La nissaga dels Arcs i Bonrepòs	Ezequiel Gort	2000
E167 La Morera i la tercera guerra Carlina	Sabí Peris	2000
<i>Del llibre de Robert Vallverdú</i>		
E168 Anem a fer llenya	J. Ferran i R. Sabaté	2000
E169 Una assensió al Pedraforca	Ramon Quadrada	2000
E170 El bandoler del Montsant	J. Barrull i I. Mate	2000
E171 La vall del cirerer	Pere Alegre	2000
E172 Les aventures d'en Dídac	Marta Plà	2000
E173 Com més serem més riurem i més gresca farem	Colla Gegantera	2000
E174 El vell coixí	Pepita de Cal Miró	2000

E175 Entrevista a Simeon Nebot Borrull	Ma. Dolors Nebot	2001
E176 L'arxiu de la Diputació de Tarragona	Eugeni Perea Simon	2001
E177 Entorn l'inici de Bonrepós: el patrimoni	Ezequiel Gort Juanpere	2001
E178 Camins de Montsant	Ramon Quadrada	2001
E179 Anem convidats a casa d'un amic	J. Barrull i I. Mate	2001
E180 Cirers i altres fruiters	J. Ferran i R. Sabaté	2001
E181 La Morera i la primera Guerra Carlina	Pere Anguera	2001
E182 Ordinacions del Santíssim Sagrament de La Morera	Sabí Peris	2001
E183 Presentació actes del congrés Int. de la Cartoixa	Comissió 8è centenari	2001
E184 Continguts dels llibrets primera part	Núria Crivillé	2001
E185 Les aventures d'en Dídac	Marta Plà	2001
E186 Una casa del Priorat al segle XVII	Ezequiel Gort	2001
E187 Il·lusions	Colla Gegantera	2001
E188 IIa. Trobada de puntaires	Puntaires de la Morera	2001
E189 Celebrem amb goig el naixement de Sta. Maria	Amador Canaldas	2002
E190 Entrevista a Teresa Vilà Manuel	Núria Crivillé	2002
E191 Com Scala-Dei tractava els seus vassalls	Ezequiel Gort	2002
E192 Anem a batre metlles	J. Ferran i R. Sabaté	2002
E193 La fera del Montsant	J. Barrull i I. Mate	2002
E194 D'encàrrecs al Lloar	Josep Enric Peris	2002
E195 Gaudí i la natura	Coia Domingo	2002
E196 VÍ bó del Priorat	Sabí Peris	2002
E197 Portalades i portes	Lluís Franquet	2002
E198 La Gralla	Colla gegantera	2002
E299 El pà amb tomàquet	Gerard Quevedo	2002
E200 Les aventures d'en Dídac	Marta Plà	2002
E201 Dites populars i refranys	Neus Miró	2002
E202 Senyora de La Morera, lluna plena de bondat	Amador Canaldas	2003
E203 Els goigs en el Priorat	Joan Roig	2003
E204 Entrevista a Joan March Amenó	Jacob Nadal	2003
E205 La llúdriga, un retorn desitjat	J. Barrull i I. Mate	2003
E206 Entrevista a la sra. Neus Miró Miró	N. Crivillé R. Passanau S. Peris	2003
E207 Reculls d'etnografia i folklore al Montsant	Salvador Palomar	2003
E208 De l'eugasseria d'Scala-Dei	Ezequiel Gort	2003
E209 Excursionista providencial	Josep Enric Peris	2003
E210 Anar a donar menjar als aferams	J. Ferran i R. Sabaté	2003
E211 Portalades i portes II	Lluís Franquet	2003
E212 Camins	Jordi Blanch	2003
E213 Les puntes de coixí	Gerard Quevedo	2003
E214 Punes al coixí	Pepita de Cal Miró	2003
E215 No és adient	Ramon Quadrada	2003
E216 Homenatge a un bon morerenc	Jordi Porqueres	2003
E217 Temps d'estiu	Amador Canaldas	2004
E218 Entrevista a Esperança Poqueres Piñol	Núria Crivillé	2004
E219 El fitament de 1628	Ezequiel Gort	2004
E220 L'esquirol al Montsant un rosegador intermitent	J. Barrull i I. Mate	2004
E221 Reculls d'etnografia i folklore (2)	Salvador Palomar	2004
E222 Morera censos	Anna Figueras	2004
E223 Conrear amb l'animal	J. Ferran i R. Sabaté	2004
E224 Aixeca't 2004	Pedrenca	2004
E225 Neus Miró Dosaigües	Gerard Quevedo	2004
E226 Portalades i Portes III	Lluís Franquet	2004
E227 Carta a un que no és de La Morera	Ramon Quadrada	2004

E228	Una Caputxeta a La Morera	Marta Plà	2004
E229	Parlem de vela a la muntanya	Mònica Ganduxé	2004
F230	Homenatge a Teresa Dosaigües Abella	Núria Crivillé	2004
E231	En record a Albert Borràs Pallejà	Família Borràs Pallejà	2004
E232	La mort d'un amic	Josep-Enric Peris	2004
E233	TV-7021, Km 4, Parc Natural?	Pau Ferran	2004
E234	Viatge	Eduard Nadal	2004
E235	Ja en tenim 25	S. Peris i J. Franquet	2005
E236	Nota	Amador Canaldas	2005
E237	Entrevista a Ramon Peris i Vilà	Cèlia Nadal	2005
E238	En record de l'orquestra Soris	Ramon Peris	2005
E239	Estudi dels peixos del riu Montsant	J. Barrull i I. Mate	2005
E240	El fitament de 1628	Ezequiel Gort	2005
E241	Portalades i portes IV	LLuís Franquet	2005
E242	Deixeu-me que vagi a la griva	J. Ferran, J. Barrull i R. Sabaté	2005
E243	Aixeca't 2005	Pedrenca	2005
E244	Les recerques etnogràfiques sobre Montsant	Salvador Palomar	2005
E245	Rebesavis-avis-nets	Sabí Peris	2005
E246	Entrevista a Dolors Borràs Porqueres	Eva Crivillé	2005
E247	Entrevista a Benito Porqueres Artigues	Marta de Rialp	2005
E248	Entrevista a Maria Teresa Compte Pareres	Mírcia Vilamala	2005
E249	Recordant la Dolors	Jaqueline Mariné	2005
E250	Josep Miró, un molt bon alcalde	Gerard Quevedo	2005
E251	Recordant els nostres éssers estimats	Maria Rosa Crivillé	2005
E252	Salvat d'un naufragi	Josep-Enric Peris	2005
E253	Cuines del Priorat	Pere Tàpies	2005

FOTOGRAFIES

NÚM	TÍTOL	CEDIDA PER	LLIBRET
F112	Ventant les campanes	Joan Miró	1993
F113	Carrer empedrat de La Morera	Sixte Miró	1993
F114	Fent llenya al bosc	Sixte Miró	1993
F115	Llenyetaires esmorzant al bosc	Sixte miró	1993
F116	Transport amb animals pel Montsant	Sixte Miró	1993
F117	L'ermita actual i les roques de l'antiga	Salvador Palomar	1993
F118	Balls a la Plaça	Agapit Franquet	1993
F119	La Conreria d'Scala-Dei	Ramon Quadrada	1993
F120	Ermita de la Mare de Déu de Montsant	Ramon Sabaté	1993
F121	Mas de sant Blai	Modest Montlleó	1993
F122	Rajoles de la font del mas de Sant Blai	Agapit Franquet	1993
F123	Pardal	Joan Barrull	1993
F124	Sargantana	Joan Barrull	1993
F125	Aranya	Joan Barrull	1993
F126	Equip de Futbol	Dolors Borràs	1993
F127	Pràctiques d'escalda al "ROCODROM"	Neus Miró	1993
F128	Excursionisme: pujant l'Escletxa	Ramon Sabaté	1993
F129	Passeig a Cavall	Neus Miró	1993
F130	Practicant l'escalada	Neus Miró	1993
F131	Practicant espeleologia a Montsant	Sabí Peris	1993
- F132	Nens de La Morera l'any 27	Sabí Peris	1993

F133 Colla de joves Fadrines	Sixte Miró	1993
F134 Alumnes de l'escola de nens de La Morera	Dolors Borràs	1993
F135 Fotografia familiar de Cal Ros	Dolors Borràs	1993
F136 Festa Major	Sixte Miró	1993
F137 Fotografia davant de cal Rosset anys 40	Antònia Marqueta	1993
F138 Omplint aigua a la font	Ramon Sabaté	1993
F139 Carregant les canteres d'aigua als agradells	Ramon Sabaté	1993
F140 Sixte Miró	Neus Miró	1994
F141 Ramat de bens	Cal Sixte	1994
F142 Carrer Obac	Cal Ros	1994
F143 Sixte Miró	Neus Miró	1994
F144 Vermant la Vinya	Cal Pepito	1994
F145 Descans després de la verema	Cal Pepito	1994
F146 Època de la verema	Cal pepito	1994
F147 El carter Pepito Miró	Pepito Miró	1994
F148 Nens de La Morera al marge del Castell	Joan Domingo	1994
F149 Llangost	Joan Barrull	1994
F150 Papallona	Joan Barull	1994
F151 Libèl·lula	Joan Barrull	1994
F152 Cuca de llum	Joan Barrull	1994
F153 Núvols i boira a la serralada de Montsant	Jansà	1994
F154 Grup de teatre La Grallera		1994
F155 Processó de festa major dels anys 40	Josep-Enric Peris	1994
F156 Festa de St Antoni a la Plaça	Cal Ros	1994
F157 Alumnes de l'escola de La Morera	Cal Ros	1994
F158 Gent de La Morera a St Joan del Codolar	Cal Ros	1994
F159 "Perxe" de dalt del carrer Obac	Cal Tomàs	1994
F160 "Perxe" de baix del carrer Obac	Cal Tomàs	1994
F161 Sra Llúcia	Cal Ros	1994
F162 Entrada a La Morera des de la Carretera	Cal J. Domingo	1994
F163 Cartoixa d'Scala-Dei.	Cal Miró	1994
F164 Jordi Pujol a la Cartoixa, 8è centenari		1995
F165 Jordi Pujol signant el llibre d'honor	Pere Bonet	1995
F166 Parlament de Jordi Pujol	Pere Bonet	1995
F167 J. Pujol inaugura el tram Morera-Torroja	Pere Bonet	1995
F168 Parlament de Jordi Pujol des del balcó	Pere Bonet	1995
F169 Josep Miró Vellvé "Pepito"	Núria i Albert Crivillé	1995
F170 Josep Miró Vellvé "Pepito"	Núria i Albert Crivillé	1995
F171 Inauguració del cementiri municipal. 1955	Cal Tomàs	1995
F172 Col·locació de Plaques als carrers	Cal Tomàs	1995
F173 La Morera de Montsant. 1995	Carles segarra	1995
F174 La Morera de Montsant. 1995	Carles segarra	1995
F175 Missa celebrada a la Catoixa d'Scala-Dei		1995
F176 Conferència a L'hostatgeria d'Scala-Dei		1995
F177 Plantada de pins a prop de la Cartoixa		1995
F178 Col·locació de la Mare Déu d'Scala-Dei		1995
F179 La Senyera a la Roca Falconera	Biel Roig	1995
F180 Confecció de la Senyera al local	Pere Bonet	1995
F181 Preparatius per col·locar la Senyera	Biel Roig	1995
F182 Una ràfega de vent eleva la Senyera	Fina Palomar	1995
F183 Grup que va col·locar la Senyera	Pere Bonet	1995
F184 Marques de fletxa buidada a l'arc del Prior	Miquel Martorell	1995
F185 Marques de picapedrers de la Cartoixa	Miquel Martorell	1995

F186 Marca de picapedrer a l'església	Sabi Peris	1995
F187 Antic monestir de Bonrepòs	Pere Bonet	1995
F188 Ruïnes del castell de La Morera	Cal Rosalí	1995
F189 Practicant espeleologia	Biel Roig	1995
F190 Petits de la Grallera		1995
F191 Els grans de la Grallera		1995
F192 Trasllat de la verge d'Scala-Dei. 1911		1995
F193 Retorns de la verge a Scala-Dei	Sabi Peris	1995
F194 Basilio Porqueres	Cal Rosalí	1995
F195 Josep, Pilar, i David Porqueres	Cal Rosalí	1995
F196 Nois de La Morera	Cal Rosalí	1995
F197 La Bassa	Cal Rosalí	1995
F198 Alfred Franquet amb les seves ceràmiques		1995
F199 Família Grau asseguts a una garbera	Cal Grau	1996
F200 4 eres del camí d'Scala-Dei	Joan Ferran	1996
F201 Vencills, bast i escaletes	Joan Ferran	1996
F202 El "Diable" i el Collar de batre	Joan Ferran	1996
F203 Eines: rampí, forca, raspall, triança...	Joan Ferran	1996
F204 Els bastons d'ererar i l'erera	Joan Ferran	1996
F205 Nens sobre el trill	Cal Peris	1996
F206 Les Màquines de batre	Joan Ferran	1996
F207 Visió de La Morera des de les eres	Joan Ferran	1996
F208 Rodet de pedra		1996
F209 Trucant a la porta de casa	Emili Boada	1996
F210 Família de La Morera en un dia d'hort	Dolores Borràs	1996
F211 El monestir de Bonrepòs, Sant Blai	Ramon Quadrada	1996
F212 Paisatge de Montsant	Dolores Borràs	1996
F213 Escalant a Montsant	Coia Miró	1996
F214 Voluntaris i bombers. Incendi 1980	Sabi Peris	1996
F215 Veient aigua al Clot del Cirer	Dolores Borràs	1996
F216 Quan calia anar a cercar aigua a La Font	Dolores Borràs	1996
F217 Clot del Cirer. Serra de Montsant	Coia Miró	1996
F218 Cova dels Cups	Misericòrdia Sabaté	1996
F219 Cova dels Cups	Misericòrdia Sabaté	1996
F220 Òliba	Història Natural dels P. Catalans	1996
F221 Cor St Joan de Lilla		1996
F222 Grup D'havaneres Canya Dolça		1996
F223 Grup Gerunda		1996
F224 Show Conexion		1996
F225 Grup de teatre "La Grallera". 1986		1996
F226 Grup de teatre "La Grallera". 1996	Joan Ferran	1996
F227 Grup de tetare "La Grallera". 1996	Joan Ferran	1996
F228 Federico Dosaigües, fent el pregó	Salvador Dosaigües	1996
F229 Pujant al castell de La Morera	Cal Grau	1996
F230 Jugant a la plaça de La Morera	Cal Capó	1996
F231 Festa de Corpus. 1954	Cal Pepito	1996
F232 Església de La Morera. Anys 50	Dolores Borràs	1996
F233 Processó de Festa Major	Cal Grau	1996
F234 Noies de La Morera, anys 40	Cal Pepito	1996
F235 En el sol de l'era	Dolores Borràs	1996
F234 Coia Sabaté i Fina Castillejo	Sabi Peris	1996
F235 Estores i Escuts	Neus Miró	1996
F236 Estores i Escuts	Sabi Peris	1996

F237 Estores i Escuts	Neus Miró	1996
F238 Estores i Escuts	Sabí Peris	1996
F239 Fent els últims detalls	Sabí Peris	1996
F240 Estores i Escuts	Niepcé	1996
F241 Estores i Escuts	Niepcé	1996
F242 Casament Dolores Borràs i Pío Crivillé	Ca l'Enriqueta	1997
F243 Ball de bastonets a la Plaça	Ca l'Enriqueta	1997
F244 Uniforme Olimpiada. Juliol 1992	Gerard Quevedo	1997
F245 Paralímpics, setembre 1992	Gerard Quevedo	1997
F246 Descendents catalans a Paraná, Argentina	Mercedes Porqueras	1997
F247 Salamandra a La Morera, Primavera 1996	Ramon Aloguín	1997
F248 Retroexcavadora al camí de la Cartoixa	Ramon Aloguín	1997
F249 La Mare de Déu Sortint de la Chartreuse	Ramon Aloguín	1997
F250 El Toil de L'Ou	Ramon Quadrada	1997
F251 Anant al tros pel camí del Fontanal	Cal Pepito	1997
F252 Paisatge de Montsant		1997
F253 Anant a Montsant amb animals	Cal Pepito	1997
F254 Portadora amb els simalers	Joan Ferran	1997
F255 Veremadors descansant a la vinya	Cal Peris	1997
F226 Animal amb portadores i càrrega especial	Cal Peris	1997
F227 L'animal i els veremadors a la vinya	Cal Peris	1997
F228 Portadores amb tapa d'espart i piot	Joan Ferran	1997
F229 Cassa per trascolar el vi	Joan Ferran	1997
F230 Premsant la bria	Sabí Peris	1997
F231 Premsa amb triola	Cal Mateva	1997
F232 La cistella de veremar damunt la portadora	Joan Ferran	1997
F233 Els més petits de la Grallera	Joan Ferran	1997
F234 La Grallera mitjana	Joan Ferran	1997
F235 Les "Girls" ballarines	Joan Ferran	1997
F236 El "Pitufos" ballarins	Joan Ferran	1997
F237 Grup de teatre la Grallera	Joan Ferran	1997
F238 Imatge de Montsant		1997
F239 Ira Comunió nois de La Morera	Ca l'Enriqueta	1997
F240 Ira Comunió noies de La Morera	Ca l'Enriqueta	1997
F241 Processó de Corpus, Manel Crivillé Musté	Cal Fusté	1997
F242 Germans Borràs, Joan Franquet, Feliu Canet	Cal Morrobadat	1997
F243 Excursió gent de La Morera a Tarragona	Ca l'Enriqueta	1997
F244 Treballadors a Sant Blai	Ca l'Enriqueta	1997
F245 Estanislao Borràs	Ca l'Enriqueta	1997
F246 Roman, Maria, Montserrat i Ma. Dolores	Cal Fusté	1997
F247 Teresa Dosaigües	Gerard Quevedo	1998
F248 Teresa amb alguns dels seus nebots	Gerard Quevedo	1998
F249 Vista del poble, pel camí de Poboleda	Josep Ma. Jansà	1998
F250 Clot del Cirer	Josep Ma. Jansà	1998
F251 Roca de les Onze	Josep Ma. Jansà	1998
F252 Scala-Dei	Josep Ma. Jansà	1998
F253 Serra de Montsant	Josep Ma. Jansà	1998
F254 Runes del Castell de La Morera	Josep Ma. Jansà	1998
F255 Camí d'accés a La Morera	Josep Ma. Jansà	1998
F256 Vistes de la Cartoixa d'Scala-Dei	Josep Ma. Jansà	1998
F257 Collint olives amb el Montsant de fons	Cal Ros	1998
F258 Marges amb olivers	Ramon Quadrada	1998
F259 Branca d'olivers	Ramon Quadrada	1998

F260 Collint olives daït de les branques	Cal Ros	1998
F261 Borrasses sota l'oliver	Cal Ros	1998
F262 Mola	Cal Ros	1998
F263 Olivé	Pere Bonet	1998
F264 Sabater (<i>Gerris gibbifer</i>)	Barrull & Mate	1998
F265 Granota (<i>Rana perezi</i>)	Barrull & Mate	1998
F266 Espiadimonis (<i>Calopteryx virgo</i>)	Barrull & Mate	1998
F267 La Morera vista des d'una vinya		1998
F268 Festa del Vi a La Morera. Any 1982	Josep Manuel Crivillé	1998
F269 Festa del Vi a La Morera. Any 1982	Josep Manuel Crivillé	1998
F270 Toll de l'Ou	Ramon Quadrada	1998
F271 Arnau Salfores	Josep Ma. Jansà	1998
F272 Conte per als nens de La Morera		1998
F273 Gent de La Morera celebrant Sant Blai	Ramon Bley	1998
F274 Família Morón i amics a Sant Blai	Ramon Bley	1998
F275 Joves de La Morera celebrant Sant Blai	Ramon Bley	1998
F276 Any 1930, Joan Blai i família a Sant Blai	Ramon Bley	1998
F277 Ballant Sardanes	Ramon Bley	1998
F278 Joves de La Morera al Jubileu de Siurana	Ramon Bley	1998
F279 Passant el trill a l'era de Sant Blai	Ramon Bley	1998
F280 Gent de La Morera a l'era de Cal Ros	Ramon Bley	1998
F281 Celestino Porqueres, Joan Crivillé...	Ramon Bley	1998
F282 Cavalcada de Reis a La Morera. Any 1925	Joan March	1998
F283 Els Reis	Cal Joan Merlo	1998
F284 Carmen i Joan Porqueres amb la Carmelita	Cal jana	1998
F285 Lourdes i Ma. Rosa Casso, Ma. Teresa ...	Joan Merlo	1998
F286 Rosa Nogués i Josep Muntané	Rosa Nogués	1998
F287 S. Nebot, P. i R. Nogués, J. Muntané	Rosa Nogués	1999
F288 Tomàs Muntané Paradell de Cala Bòlia	Rosa Nogués	1999
F289 Vista de Santa Maria de Bonrepòs	Biel Roig	1999
F290 Cuina de l'actual mas de Sant Blai	Biel Roig	1999
F291 Capella del Mas de Sant Blai	Biel Roig	1999
F292 Abelles treballant al rusc	Joan Barrull i Isabel Mate	1999
F293 Casctes per les abelles	Joan Barrull i Isabel Mate	1999
F294 Crestalls a l'hort de Cal Ros	Pere Bonet	1999
F295 Hort del Federico a la primavera	Salvadó Dosaigües	1999
F296 Hort de Cal Ros	Pere Bonet	1999
F297 Barraca d'hort	Pere Bonet	1999
F298 Plantant les verdures d'estiu	Salvadó Dosaigües	1999
F299 La collita d'estiu	Salvadó Dosaigües	1999
F300 Les verdures d'hivern acabades de plantar	Pere Bonet	1999
F301 Aflorament d'aigua al Barranc de l'Horta	Pere Bonet	1999
F302 Era preparada per sembrar llegums	Pere Bonet	1999
F303 Bassa de l'hort d'en Joan Domingo	Pere Bonet	1999
F304 Eines: aixadeta, aixada ampla, "arpiocs"...	Pere Bonet	1999
F305 l'aigua de rec passa a través de l'"aubelló"	Pere Bonet	1999
F306 Moments del relat del conte	Núria Crivillé	1999
F307 Homenatge a Jaume Sabater i Alentorn	Ma del Carme Simó	1999
F308 Pere i Pilar	Família Bonet Alberich	1999
F309 La Roca de les Onze, quan salta l'estel	Ramon Quadrada	1999
F310 La Roca de les Onze, quan salta l'estel	Ramon Quadrada	1999
F311 Vista del Montsant	J. M. Jansà	1999
F312 Grau Agnet	J. M. Jansà	1999

F313 Vista dels Ventadors des del pont Natural	Lluís Franquet	1999
F314 Grup de teatre la Grallera	Núria Crivillé	1999
F315 Josep Cabré de Cal Xela	Carme Segura	1999
F316 Josep Cabré amb el seu oncle	Carme Segura	1999
F317 Dolores Figueres recollint aigua a La Font	Salvador Dosaigües	1999
F318 Processó de la Festa Major de l'any 1952	Julià Garcia i Anna Muntané	1999
F319 Noies el dia de Festa Major de 1956	Julia Garcia i Anna Muntané	1999
F320 D. Figueres, LL, S, i F. Dosaigües	Neus Miró	1999
F321 Components de les famílies Vellvé i Miró	Neus Miró	1999
F322 Dalt al Castell	Neus Miró	1999
F323 Dia de cacera	Joan Barrull	1999
F324 Ramon i Pepito Miró plegant rovellons	Neus Miró	1999
F325 Cal Salvadoret	Pilar Aguadé	1999
F326 Cal Plà	Pilar Aguadé	1999
F327 Vista general de la Cartoixa	Ajuntament de La Morera	1999
F328 Arcades de la Cartoixa	Ajuntament de La Morera	1999
F329 Mare de Déu d'Scala-Dei	Ajuntament de La Morera	1999
F330 Roman Porqueres i família a l'Únic	Gerard Quevedo	2000
F331 Foc a terra de Cal Mateva	Joan Ferran	2000
F332 Xorrac de dues mans de Cal Mateva	Joan Ferran	2000
F333 Ferros de foc de Cal Federico	Joan Ferran	2000
F334 Destrals de Cal Merlo	Joan Ferran	2000
F335 Eines de l' "arrastro" de Cal Mateva	Joan Ferran	2000
F336 Closses de La Morera	Joan Ferran	2000
F337 Cremallers i calder de Cal Federico	Joan Ferran	2000
F338 Pi del Cugat. Any 1943	J. M. Jansà	2000
F339 Inauguració cementiri, 1955 (12 fotos)	J.M Jansà	2000
F340 Les aventures d'en Didac		2000
F341 Arnaú, Ma LLonga, Espinguet i Fredolic	Pere Bonet	2000
F342 Equip La Morera la Divisió local	J. M. Jansà	2000
F343 Primera Comunió de Cal Rosalí	J.M. Jansà	2000
F345 Caçadors amb el seu trofeu de caça	Família Borràs Borràs	2000
F346 Bastida per baixar la Mare de Déu. 1910	Lluís Nadal	2000
F347 Jocs a la Plaça, anys 70	Família Borràs Borràs	2000
F348 Vista general del poble, any 1943	J.M Jansà	2000
F349 Antic Castell de La Morera, any 1943	J.M Jansà	2000
F350 Vista de la Paret del Castell, any 1943	J.M Jansà	2000
F351 Plaça de La Font, any 1943	J.M. Jansà	2000
F352 Runes del Castell	J.M Jansà	2000
F353 Coixí molt antic	Pepita de Cal Miró	2000
F354 Actors de: "el Narcís s'ha tornat boig"	Joan Ferran	2000
F355 Playbacks, La Grallera	Joan Ferran	2000
F356 Recopilació portades 1981-2000		2000
F357 En Simeón, fumant una cigarreta	Ma Dolors Nebot	2001
F358 En Simeón per la Raval de Sta. Anna	Ma Dolors Nebot	2001
F359 Camí del Montsant	Ramon Quadrada	2001
F360 El Clot del Cirer a l'hivern	Cal Mateva	2001
F361 La Sort de Cal Jana	Joan Ferran	2001
F362 Conjunt de figueres de Cal Grau	Joan Ferran	2001
F363 Mores d'abeltrer	Joan Ferran	2001
F364 Servera amb serves verdes	Joan Ferran	2001
F365 Dr. Josep Maria Sants i Tavé	Ajuntament de La Morera	2001
F366 Presentació llibre Congrés int Scala-Dei	Ajuntament de La Morera	2001

F367 Presentació llibre Congrés int Scala-Dei	Ajuntament de La Morera	2001
F368 Maria Llonga	J. M Jansà	2001
F369 Cap-grossos de La Morera, processó 2000	J. M Jansà	2001
F370 Puntaires de La Morera	Pere Bonet	2001
F371 Ia trobada de puntaires de La Morera	Pere Bonet	2001
F372 Detall dels boixets d'un coixí	Pere Bonet	2001
F373 Processó de Festa Major, any 1948	Cal Fuster	2001
F374 Famílies Franquet, Porqueres	Família Franquet Viñes	2001
F375 Josep Viñes, carretera de St Blai, anys 50	Família Franquet Viñes	2001
F376 Actuació Esbart dansaire, any 1952	Cal Fuster	2001
F377 Ball de Bastons a la Plaça	Família Franquet Viñes	2001
F378 Joves de La Morera amb els Bandors	Cal Fuster	2001
F379 Orquestra de La Morera	Família Franquet Viñes	2001
F380 Manel Fernández i Antonia Solé	Cal Fuster	2001
F381 Morerens amb tres noies de fora	Família Franquet Viñes	2001
F382 Era de Cal Ros	Família Franquet Viñes	2001
F383 Veremant a les Robines del Chela	Família Franquet Viñes	2001
F390 Simeón Porqueres Nebot	Cal Jana	2001
F391 Carme Cabré Nogués	Cal Jana	2001
F392 Família Porqueres Holgado	Cal Jana	2001
F393 Foto de La Morera, any 1963		2001
F394 Teresina de Cal Ros		2002
F395 Els pares de la Teresina		2002
F396 Oncle Josep		2002
F397 Tia Llúcia		2002
F398 Lo padrí iaio		2002
F399 Teresina, Josefina i Ramon Vilá		2002
F400 Josep, el germà gran		2002
F401 Joan Crivillé, marit de la Teresina		2002
F402 Metllers centenaris al marge nou	Joan Ferran	2002
F403 Torradors de Cal Quadrada	Joan Ferran	2002
F404 Metllers de Cal Sisco Porqueres	Joan Ferran	2002
F405 Metllers a la Sorteta	Joan Ferran	2002
F406 Costers de llicorell, avellaners i metlles	Joan Ferran	2002
F407 Noguer amb nous verdes	Joan Ferran	2002
F408 Estris de plegar i batre	Joan Ferran	2002
F409 Porc senglar, (<i>Sus scrofa</i>)	J.Barrull i I.Mate	2002
F410 Grup familiar en un rebolcador de fang	J.Barrull i I.Mate	2002
F411 Rastre de senglars: rascador	J.Barrull i I.Mate	2002
F412 Rastres de senglar: excrements	J.Barrull i I.Mate	2002
F413 Rastres de senglar: llits	J.Barrull i I.Mate	2002
F414 Rastres de senglar: petjada	J.Barrull i I.Mate	2002
F415 Femella amb raions	J.Barrull i I.Mate	2002
F416 Partida de caçadors de senglar al Montsant	J.Barrull i I.Mate	2002
F417 Sagrada Família	Fototeca Municipal de Reus	2002
F418 Xiprés de Montsant	Fototeca Municipal de Reus	2002
F419 Terrat de la Pedrera	Fototeca Municipal de Reus	2002
F420 Roques de Montsant	Fototeca Municipal de Reus	2002
F421 Estructura Gaudiniana	Fototeca Municipal de Reus	2002
F422 Roques de Montsant	Fototeca Municipal de Reus	2002
F423 Terrat de la Pedrera	Fototeca Municipal de Reus	2002
F424 El Rei i la Reina	Fototeca Municipal de Reus	2002
F425 Ajuntament nou	Lluís Franquet	2002

F426 Església	Lluís Franquet	2002
F427 Xalet del Peyra	Lluís Franquet	2002
F428 Cal Tuset	Lluís Franquet	2002
F429 Cal Melic	Lluís Franquet	2002
F430 Cub de Cal Melic	Lluís Franquet	2002
F431 Cal Jana	Lluís Franquet	2002
F432 Cal Quimet de la Plaça	Lluís Franquet	2002
F433 Ajuntament vell	Lluís Franquet	2002
F434 Cal Ros	Lluís Franquet	2002
F435 Ca la Mari	Lluís Franquet	2002
F436 Garatge del Miralles	Lluís Franquet	2002
F437 Ca l'Estanislao	Lluís Franquet	2002
F438 Cal Salvadó	Lluís Franquet	2002
F439 Cal Fusté	Lluís Franquet	2002
F440 Cal Teixidó	Lluís Franquet	2002
F441 Cal Xenxa	Lluís Franquet	2002
F442 Cal Quadrada	Lluís Franquet	2002
F443 Magatzem de Cal Quadrada	Lluís Franquet	2002
F445 Cala Salut	Lluís Franquet	2002
F446 Cal Vilà	Lluís Franquet	2002
F447 Cal Rosalí	Lluís Franquet	2002
F448 Garatge de Cal Rosalí	Lluís Franquet	2002
F449 Cal Pessetó	Lluís Franquet	2002
F450 Magatzem Franquet Serradell	Lluís Franquet	2002
F451 Cal Peris	Lluís Franquet	2002
F452 Cal Roget	Lluís Franquet	2002
F453 L'Abadia	Lluís Franquet	2002
F454 Cal Grau	Lluís Franquet	2002
F455 Cal Capó	Lluís Franquet	2002
F456 "El Perxe"	Lluís Franquet	2002
F457 Via Trobada de Gegants, any 2002	Albert Crivillé	2002
F458 L'elavoració del pa amb tomàquet	Pere Bonet	2002
F459 Alguns clavoradors del pa amb tomàquet	Pere Bonet	2002
F460 Joan Cabré a la Font de Sant Blai	Maria Porqueres Cabré	2002
F461 Homes de La Morera amb el Mossèn	Cal Mestre	2002
F462 Propaganda dels Bandor's	Cal Ros	2002
F463 Portant la Verge dels Dolors	Cal Fusté	2002
F464 Recordatori de la Santa Missió	Cal Fusté	2002
F465 Arribada dels reis a La Morera	Cal Mestre	2002
F466 R. Miró, I. Borràs, M. de Cal Capó	Cal Mestre	2002
F467 P. Crivillé, R. Borràs, i J. Candido.	Cal Mestre	2002
F468 N.Miró, S.March i J.E.Peris. Verema 1963	Josep-Enric Peris	2002
F469 R i R.Crivillé, D.Fernández i M.Porqueres	Cal Ros	2002
F470 Primera Comunió	Cal Ros	2002
F471 Carreres de sacs a la Plaça, any 1968	Cal Ros	2002
F472 Nens i joves de La Morera	Cal Ros	2002
F473 Mare de Déu de La Cartoixa d'Scala-Dei		2003
F474 En Joan i la Teresina a Barcelona	Joan March	2003
F478 En Joan fent el servei a Barbastro	Joan March	2003
F479 Família de Joan March al Castell	Joan March	2003
F480 En Joan al Grau del Carbassal	Joan March	2003
F481 En Joan un dia de Festa Major al local	Joan March	2003
F482 En Joan signant al casament dels Ballarín	Joan March	2003

F483 LLúdriga mascle prenent el sol	Joan Barrull i Isabel Mate	2003
F484 Excrements de llúdriga	Joan Barrull i Isabel Mate	2003
F485 Petjades de llúdriga	Joan Barrull i Isabel Mate	2003
F486 Toll de l'Ou	Parc Natural del Montsant	2003
F487 Barranc del Pèlags	Parc Natural del Montsant	2003
F488 Ponedors de Cal Mateva	Joan Ferran	2003
F489 Caldera de Cal Mateva	Joan Ferran	2003
F490 Màquina de trinxar i embotir	Joan Ferran	2003
F491 Olletes i tupina de guardar el tosinó	Joan Ferran	2003
F492 Detall d'una planta d'herba-col	Joan Ferran	2003
F493 L'Hogar	Lluís Franquet	2003
F494 Celler de Cal Peris	Lluís Franquet	2003
F495 Cala Meneleta	Lluís Franquet	2003
F496 Casa Nova dels Franquet	Lluís Franquet	2003
F497 Cup de Cal Mestre	Lluís Franquet	2003
F498 Cal Mestre	Lluís Franquet	2003
F499 Cala Teresa Sorroca	Lluís Franquet	2003
F500 Cal Laliena	Lluís Franquet	2003
F501 Cal Chela	Lluís Franquet	2003
F502 Cal Joan de la Caseta	Lluís Franquet	2003
F503 Cal Carlos	Lluís Franquet	2003
F504 Ca l'Estenislao	Lluís Franquet	2003
F505 Ca l'Estenislao	Lluís Franquet	2003
F506 Cal Capó	Lluís Franquet	2003
F507 Cal Ganduxé	Lluís Franquet	2003
F508 Cala Maria	Lluís Franquet	2003
F509 Cal Carlos	Lluís Franquet	2003
F510 Cal Budi	Lluís Franquet	2003
F511 'Garatge Benito	Lluís Franquet	2003
F512 Garatge Xavier	Lluís Franquet	2003
F513 La Caseta	Lluís Franquet	2003
F514 Bar l'Únic	Lluís Franquet	2003
F515 Cal Salavadó	Lluís Franquet	2003
F516 Forn de Cal Grau	Lluís Franquet	2003
F517 Magatzem Ajuntament	Lluís Franquet	2003
F518 L'Hogar	Lluís Franquet	2003
F519 Cal Julià	Lluís Franquet	2003
F520 Cal Compte	Lluís Franquet	2003
F521 Cala Neus	Lluís Franquet	2003
F522 Cal Portaler	Lluís Franquet	2003
F523 Detall d'un coixí	Pere Bonet	2003
F524 Illa Trobada de puntaires	Pere Bonet	2003
F525 Patrons de Cal Grau		2003
F526 Patrons de Juanita Figueres		2003
F527 Punes de Coixí de Ma Neus Miró		2003
F528 Punes de Cal Grau		2003
F529 Punes de Juanita Figueres		2003
F530 Morerencs al Piló dels senyalets	Ramona Nebot	2003
F531 Tomàs Porqueres i el seu nét	Ramona Nebot	2003
F532 Joves jugant a l'antiga Bassa	Ramona Nebot	2003
F533 Josep "Chela" i Tomàs Porqueres a cavall	Ramona Nebot	2003
F534 Carrer Major amb el bar a Cal Vilà	Ramona Nebot	2003
F535 Joves a la façana de l'Església	Ramona Nebot	2003

F536 Omplint aigua a la Font de Farena	Ramona Nebot	2003
F537 Simeon Porqueres i Maria Holgado. 1957	Cal Jana	2003
F538 Joan, Maria i Simeon Porqueres. 1948	Cal Jana	2003
F539 Família Porqueres-Holgado. Any 1965	Cal Jana	2003
F540 Joves al Carrer Major. Any 1960	Salvadó Dosaigües	2003
F541 Feliu el 8 de setembre de 1999		2003
F542 Construcció del local. Any 1983 (10 fotos)	Lluís Franquet	2003
F543 Construcció del local. Any 1983 (2 fotos)	Pere Bonet	2003
F544 Esperança Porqueres Piñol	Esperança Porqueres	2004
F545 L'Agipina, l'Elvira, l'Esperança i la Teresa	Esperança Porqueres	2004
F546 L'esperança i el seu marit Ernesto	Esperança Porqueres	2004
F547 Esquirol guaitant des d'una alzina	J.Barrull i I.Mate	2004
F548 Rastre de pinyes treballades	J.Barrull i I.Mate	2004
F549 Niu a la capçada d'un pi	J.Barrull i I.Mate	2004
F550 Esquirol atropellat a la carretera	J.Barrull i I.Mate	2004
F551 Baixant cap per avall d'un pi	J.Barrull i I.Mate	2004
F552 Ramon Sabaté amb la seva mula	Ramon Quadrada	2004
F553 Civader amb estrinjol i raspall	Carles Segarra	2004
F554 Ferrant la mula de Cal Mateva	Ramon Quadrada	2004
F555 Morralles amb ramal recollit	Carles Segarra	2004
F556 Arreus de llaurar: cabessó, collar i rebaset	Carles Segarra	2004
F557 Rast de campanes	Carles Segarra	2004
F558 Pollegana i arreus en disposició de llaurar	Carles Segarra	2004
F559 Detall de la pollegana amb pala giratòria	Carles Segarra	2004
F560 Pollegana amb pala giratòria per dalt	Carles Segarra	2004
F561 Fixació de la rella i de gir de la pala	Carles Segarra	2004
F562 Pollegana de matar l'herba	Carles Segarra	2004
F563 Muntatge amb el cabessó i el boç	Carles Segarra	2004
F564 Nens i nenes del casal esmorçant	Aixeca't	2004
F565 La Montsant a l'hora d'esmorzar	Aixeca't	2004
F566 Tint de samarretes amb flors	Aixeca't	2004
F567 Les pedres i els colors de Montsant	Aixeca't	2004
F568 La Verema	Aixeca't	2004
F569 Jo diria que això està massa verd!	Aixeca't	2004
F570 Gimcana de l'Àfrica	Aixeca't	2004
F571 Xarxa tròfica	Aixeca't	2004
F572 D'excurció!	Aixeca't	2004
F573 Sant Blai	Aixeca't	2004
F574 L'avi Ramón	Aixeca't	2004
F575 Les africanes Covadonga i Guaimí	Aixeca't	2004
F576 La Neus encenent els ciris de l'Altar Major	Pere Bonet	2004
F577 La Neus obrint la porta de l'església	Pere Bonet	2004
F578 La Neus fent els tocs de Missa	Pere Bonet	2004
F579 La Neus obrint els llums de l'església	Pere Bonet	2004
F580 Ca la Ma. Dolors	Lluís Franquet	2004
F581 El Restaurant	Lluís Franquet	2004
F582 Celler de Cal Figueres	Lluís Franquet	2004
F583 Cal Miralles	Lluís Franquet	2004
F584 Cal Morrobadat	Lluís Franquet	2004
F585 Cal Pere i Ca la Fina	Lluís Franquet	2004
F586 Cala Ma. Montserrat	Lluís Franquet	2004
F587 La Casona, (Cal Navarro)	Lluís Franquet	2004
F588 Cal Joan de Cal Sereno	Lluís Franquet	2004

F589 Cal Javier	Lluís Franquet	2004
F590 Cal Forn	Lluís Franquet	2004
F591 Cala Rosa (Cal Miquel)	Lluís Franquet	2004
F592 Cal Canes	Lluís Franquet	2004
F593 Porteta de dalt de Cal Ros	Lluís Franquet	2004
F594 Cala Núria i Cal Pep	Lluís Franquet	2004
F595 Cala Rosita	Lluís Franquet	2004
F596 Cala Rosita	Lluís Franquet	2004
F597 Cala Rosita	Lluís Franquet	2004
F598 Antic Cal Ros	Lluís Franquet	2004
F599 Cal Cantarell	Lluís Franquet	2004
F600 Cup de Cal Miró	Lluís Franquet	2004
F601 Cal Lluís Brinet	Lluís Franquet	2004
F602 Cal Pelat	Lluís Franquet	2004
F603 Cal Tomàs	Lluís Franquet	2004
F604 Cala Farrera	Lluís Franquet	2004
F605 El cup del Xollat	Lluís Franquet	2004
F606 Cala Maria Mateva	Lluís Franquet	2004
F607 El Refugi. Cal Barrueco	Lluís Franquet	2004
F608 El pati de Cala Glòria	Lluís Franquet	2004
F609 Cala Glòria	Lluís Franquet	2004
F610 La Caseta	Lluís Franquet	2004
F611 Cal Benito	Lluís Franquet	2004
F612 Antiga Botiga de Cal Benito	Lluís Franquet	2004
F613 Cup de Cal Benito	Lluís Franquet	2004
F614 Ca l'Armando	Lluís Franquet	2004
F615 Cal Merlo	Lluís Franquet	2004
F616 Cala Marqueta	Lluís Franquet	2004
F617 Cal Ford	Lluís Franquet	2004
F618 Cal Joan Domingo	Lluís Franquet	2004
F619 Cal Miró	Lluís Franquet	2004
F622 Ricard al mar	Ricard Sans	2004
F623 Josep Millera amb el ruc. Any 1957	Esperança Porqueres	2004
F624 Joves de La Morera l'any 1942		2004
F625 Samuel Franquet, Enric i Sabino	Josep Enric Peris	2004
F626 Celestino Porqueres amb caçadors	Basilía Almuzara	2004
F627 Celestino Porqueres pel carrer La Bassa	Basilía Almuzara	2004
F628 Julia Carraté amb el seu nét	Basilía Almuzara	2004
F629 Venint de buscar aigua a la Font	Salvado Dosaigües	2004
F630 Al terrat d'uns parents de Barcelona	Ramona Nebot	2004
F631 Teresa Dosaigües Abella	Gerard Quevedo	2004
F632 Albert Borràs Pallejà	Família Borràs Pallejà	2004
F633 Albert Borràs Pallejà	Família Borràs Pallejà	2004
F634 President de la Diputació de Tarragona		2005
F635 Portades dels llibrets de l'any 1981 i 2005		2005
F636 Portada del llibret de l'any 1988		2005
F637 Ramon i la seva senyora: la Marina	Ramon Peris	2005
F638 En Ramon i els seus germans	Ramon Peris	2005
F639 En Ramon fent el servei militar a Marroc	Ramon Peris	2005
F640 Comprant al mercat marroquí: "Sojo"	Ramon Peris	2005
F641 El "Petri" al poble del seu pare	Ramon Peris	2005
F642 En Ramon amb el seu "trombon de vares"	Ramon Peris	2005
F643 Propaganda de l'Orquestra Soris	Ramon Peris	2005

F644 Preparats per a la feina de bon matí	J.Barrull i I.Peris	2005
F645 Treballant de valent	J.Barrull i I.Peris	2005
F646 ...i seguim treballant	J.Barrull i I.Peris	2005
F647 Els peixos eren tractats amb molta cura	J.Barrull i I.Peris	2005
F648 El moment dels mesuraments	J.Barrull i I.Peris	2005
F649 Barb comú sobre l'ictiòmetre	J.Barrull i I.Peris	2005
F650 Cala Rosita	Lluís Franquet	2005
F651 Cala Teresina	Lluís Franquet	2005
F652 Cala Mateva	Lluís Franquet	2005
F653 Cal Pere Diego	Lluís Franquet	2005
F654 Cal Pere i Cala Fina	Lluís Franquet	2005
F655 Garatge de la l'Estanc	Lluís Franquet	2005
F656 Pisos de Cal Sixto	Lluís Franquet	2005
F657 Corral de l'Estanc	Lluís Franquet	2005
F658 Cal Cinto	Lluís Franquet	2005
F659 Cal Figueres	Lluís Franquet	2005
F660 Cal Celestino	Lluís Franquet	2005
F661 Cal Carlos i Cala Carme	Lluís Franquet	2005
F662 Celler Passanau	Lluís Franquet	2005
F663 Ca l'Estanc	Lluís Franquet	2005
F664 Pati de Cal Mateva	Lluís Franquet	2005
F665 Cal Bargalló	Lluís Franquet	2005
F666 Ca l'Escalet	Lluís Franquet	2005
F667 Cal Candio	Lluís Franquet	2005
F668 Els Pisos	Lluís Franquet	2005
F669 Cal Cisco Francisquet	Lluís Franquet	2005
F670 Cal Cossialls	Lluís Franquet	2005
F671 Cal Saqueta	Lluís Franquet	2005
F672 Cal Charles i Cala Sofia	Lluís Franquet	2005
F673 Cala Eulàlia	Lluís Franquet	2005
F674 Cal Senyor Mestre	Lluís Franquet	2005
F675 ARI Pasanau	Lluís Franquet	2005
F676 Els Pisos	Lluís Franquet	2005
F677 Ca l'Escalet	Lluís Franquet	2005
F678 Ca l'Escalet	Lluís Franquet	2005
F679 Cal Brun, els de Salou	Lluís Franquet	2005
F680 Cal Sardà	Lluís Franquet	2005
F681 Cal Biel i Cala Fina	Lluís Franquet	2005
F682 Cal Teodoro	Lluís Franquet	2005
F683 Cal Climent	Lluís Franquet	2005
F684 Cal Manolo i Cala Maria	Lluís Franquet	2005
F685 Ca l'Andreu	Lluís Franquet	2005
F686 Cal Fochs, Cala Duran	Lluís Franquet	2005
F687 Cal Torivio	Lluís Franquet	2005
F688 Cal Frasset	Lluís Franquet	2005
F689 Cal Pla	Lluís Franquet	2005
F690 Garatge de Cal Pla	Lluís Franquet	2005
F691 Cal Magí	Lluís Franquet	2005
F692 Pati de Cal Mateva	Lluís Franquet	2005
F693 Cal Dosaigüas	Lluís Franquet	2005
F694 Cals Joves de Vilaseca	Lluís Franquet	2005
F695 Cals Joves de Vilaseca	Lluís Franquet	2005
F696 Cal Palom	Lluís Franquet	2005

F697 Carrer de la Font. Principis anys 70	Ma. Lluïsa Miró Dosaigües	2005
F698 Germans Porqueres i Cosialls	Jordi Porqueres	2005
F699 Família al Castell	Cal Miró	2005
F700 Joan Barrull, Ramon Borràs i Josep March	Cal Mestre	2005
F701 Simeon Porqueres fent de barber	Jordi Porqueres	2005
F702 Mata de vesc paràsita d'un pi	Joan Ferran	2005
F703 Cova de l'Os a la carena de la Serra Major	Joan Ferran	2005
F704 Xiulets d'anar a la griva del Pepito Miró	Carles Segarra	2005
F705 Gàbies d'anar a la griva del Pepito Miró	Joan Ferran	2005
F706 Xut per caçar mussols del Joan "Serenó"	Joan Ferran	2005
F707 Llosa parada pel Joan "Serenó"	Carles Segarra	2005
F708 Ratera amb cua armada	Carles Segarra	2005
F709 Ratera petita armada	Carles Segarra	2005
F710 Conjunt de raters de Cal Miró	Carles Segarra	2005
F711 Detall de vesc	Mireia Vilamala	2005
F712 Conjunt de 13 fotos del casal estiu 2005	Pedrenca SCP	2005
F713 Auca dels tallers d'estiu (12 fotos)	Pedrenca SCP	2005
F714 Ramont Violant	Ecomuseu de les valls d'Àneu	2005
F715 Pagès de Margalef	Ecomuseu de les valls d'Àneu	2005
F716 Dolores Borràs i Eva Crivillé	Eva Crivillé	2005
F717 Benito Porqueres i Marta de Rialp	Marta de Rialp	2005
F718 Maria Teresa Compte i Mireia Vilamala	Mireia Vilamala	2005
F719 Dolors		2005
F720 Família Compte	Paco Compte	2005

DIBUIXOS

NÚM	TÍTOL	CEDIT PER	LLIBRET
D18		Maria Bella	1993
D19 Primitiva Capella de Montsant s.XII-XIV			1993
D20 Ermita actual			1993
D21 Jota de La Morera	Josep Bargalló		1993
D22 Ball de Càntirs a La Morera del Montsant	Josep Bargalló		1993
D23 Dibuix de la Cartoixa d'Scala Dei	Fransesc Masip		1993
D24 Terme de Bonrepòs			1993
D25 Escorpí			1993
D26 Conjunt de Plantes Medicinals			1994
D27 Detall d'un segell any 1952			1994
D28 Àpoca amb el senyal d'Scala Dei			1994
D29 Arcada de la Cartoixa D'Scala-Dei			1994
D30 Arcades de la Cartoixa d'Scala-Dei			1994
D31 Logo 8è Centenari de la Cartoixa			1994
D32 Reconstrucció de L'església de la Cartoixa	Francesc Massip		1994
D33 Marques de Sta Maria D'Scala-Dei			1995
D34 conjunt de 4 Ratpenats			1995
D35 Cova Santa			1995
D36 Avenc del Pedret			1995
D37 Cova del Núvol			1995
D38 Escletxa de les tres Roques			1995
D39 Aquarel·la de la Façana de la Cartoixa	Dom lluis: cartoixa de Montalegre		1995
D40 Reconstrucció del Monestir de Bonrepòs	Fransesc Massip		1996
D41 Gravat del llibre de cuina D'Scala-Dei			1996

D42 Estris i alimenents de la Cuina		1996
D43 Monjo Cartoixà		1996
D44 Morter		1996
D45 Congrés internacional Scala-Dei?		1996
D46 Mosca		1997
D47 Mosques		1997
D48 Conjunt 3 Dibuixos sobre el vi		1997
D49 Tres monjos Cartoixans		1997
D50 Monjo Cartoixà		1998
D51 Monjo Cartoixà		1998
D52 Morter		1998
D53 Abella Reina (3 Dibuixos)	Joan Barrull i Isabel Mate	1999
D54 Falcó	Joan Barrull i Isabel Mate	2000
D56 Falcó aixecant el vol	Joan Barrull i Isabel Mate	2000
D57 Falcó Caient en vertical	Joan Barrull i Isabel Mate	2000
D58 Vol del Falcó	Joan Barrull i Isabel Mate	2000
D59 Petjades de teixó	Joan Barrull i Isabel Mate	2001
D60 Teixó	Joan Barrull i Isabel Mate	2001
D61 Teixó	Joan Barrull i Isabel Mate	2001
D62 Teixó	Joan Barrull i Isabel Mate	2001
D63 Analecta cartusiana		2001
D64 D'encàrregs al Lloar	Francesc Massip	2002
D65 Gralla seca		2002
D66 Cavall		2003
D67 Excursionista Providencial	Francesc Massip	2003
D68 La Mort d'un amic	Francesc Massip	2004

POESIES O ESCRITS POÈTICS

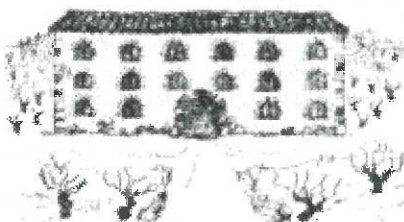
NUM	TÍTOL	AUTOR	VERSETS/ESTROFES	LLIBRET
P42	La Cartoixa D'Scala-Dei	Alfred Franquet	40/10	1994
P43	El vell cep prioratí	Alexandre Cabré	22/5	1994
P44	Si és que vas a La Morera	Alfred Franquet	36/9	1994
P45	Els néts dels herois	Amadeu Ventura	64/16	1994
P46	Sortida del sol	Alfred Franquet	24/6	1995
P47	La teva mirada	Santiago López	28/10	1995
P48	Himne al Montsant	Amadeu Ventura	37/9	1995
P49	El Somriure d'una nena	Josep-Enric Peris	36/9	1995
P50	Els àngels de La Morera	Amadeu Ventura	55/13	1996
P51	L'art de ser poeta	Núria Crivillé	36/9	1996
P52	A l'estiu retorn al niu	Amadeu Ventura	52/13	1997
P53	Montsant	J. Veciana	36/9	1997
P54	L'amor després de guerra	Amadeu Ventura	68/17	1998
P55	Terratrèmol al Montsant	J. Veciana	64/16	1998
P56	Goigs de Sta Maria d'Scala-Dei	Mn Roig i Montserrat	72/15	1999
P57	Amor al Poble	Amadeu Ventura	84/22	1999
P58	Despertar	Núria Crivillé	20/5	1999
P59	L'estel de Ponent	Josep-Enric Peris	36/9	2000
P60	Ets tu !!!	Josep-Enric Peris	44/11	2000
P61	Jo També era al Cenacle	Josep-Enric Peris	36/9	2005
P62	A La Morera de Montsant	Joan Roig	28/7	2005

GUETA-LUPIA

Negre de guarda

Ma Fort

Semicriança

Bodegas

EL SI DEL MOLÍ
Criança

ELABORAT, CRIAT I EMBOTELLAT PER

BODEGAS BORDALÁS GARCÍA
Gratallops-Priorat-Spain

C/Consolació, 30
43737 Gratallops
Tel/Fax: 977 83 94 34
e-mail: bodegasbg@yahoo.es

Crta. T-710 Km9,5
43737 Gratallops
Tel: 977 83 95 13

Especialitat en:

- Cuina catalana
- Arrossos

Menú econòmic i variat

Bodes i Comunionis

Local climatitzat

7/ Priorat, 12 bis. - 43374 La Vilella Baixa
Tel. 977 839 454

RESTAURANT

El Rebot de la Cartoixa

Rambla Cartoixa, 15
Tel. 977 82 71 49

www.paginas-amarillas.es/en/line/elrebot
43379 SCALA DEI (Priorat - Tarragona)

Els primers emprenedors

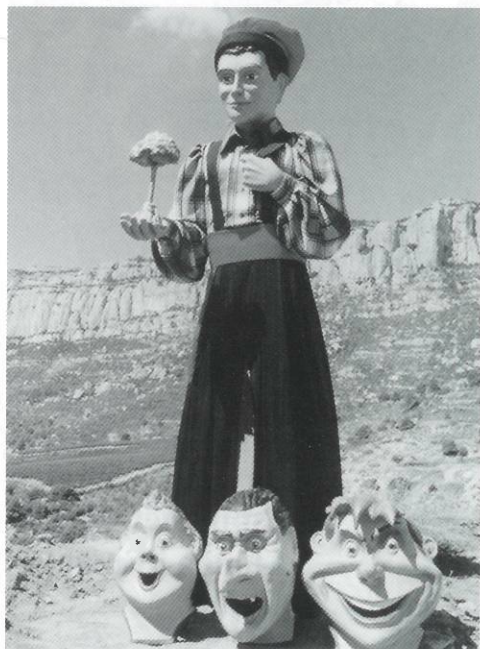
Espinguet, María Llonga i Fredolic

La Filarmònica Morenca

FELIÇ ANIVERSARI

Benvolguts amics,

Enguany, hem fet una festa molt sonada a la vila d'Scala-Dei per celebrar que ja fa 10 anys que la gent de La Morera i Scala-Dei van unir esforços per fer-me néixer. (Encara recordo tots els preparatius perquè la meva primera entrada a la Plaça fos un èxit, les dones em feien els últims retocs al vestit, els geganters novells s'habituaaven a les meves mesures gegantines, i als grallers de tan nerviosos els tremolaven les cames. Tot i així va valdre la pena, només per veure el somriure dels nens)

Després de 10 anys, sovint les il·lusions s'esmoreeixen, i es necessiten nous reptes per tirar endavant. És molt gratificant recordar els bons moments viscuts per així poder recuperar forces

per seguir endavant com a mínim 10 anys més.

Des d'aquí també vull engrescar les noves generacions perquè se sumin a la colla gegantera i grallera.

Així doncs, vull fer un petit homenatge a aquelles persones que sempre, al meu costat, no han perdut la il·lusió, i convidar-vos a tots a reviure alguns dels millors moments d'aquests deu anys d'història.

P.D Ja va sent hora de què em trobeu una geganta. Preferiblement ben formosa i bona balladora. Ara bé, si no em canvieu la barretina tindrè molt poques possibilitats de trobar parella.

Molt agrait.

Arnau SALFORES.

El vostre amic per sempre

(Fotos de: Biel Roig i Laia Pastors)

El día del bateig

Els meus padrins

Estrenem camises

HOSTAL ELS TRONCS

ESPECIALITATS

- Escudella
- Cargols
- Entremesos
- Carn a la brasa
- Conill amb salsa
- Paella
- Espardenya

Rambla, 30 · Tel. 977 82 71 58 · 43361 SCALA DEI (Priorat)

PIÑOL

FUSTERIA ■ MOBLES

Ctra. de Reus s/n
Tel i Fax 977 82 10 29
43360 CORNUDELLA DE MONTSANT
-Priorat-

PUNTAIRES DE LA MORERA 2006

Com cada any, les puntaires de la Morera, hem sortit a la plaça amb els nostres coixins, les puntes i les nostres il·lusions; tot fent saltar els boixets parlem, riem, i tenim un record per la nostra companya Lluïsa que sempre estarà en el nostre cor. Passarà el temps, però sempre recordarem aquells primers anys que amb esforç i constància vàrem seguir endavant.

I així any rera any, celebrem ja la setena trobada, que esperem que serà tan reexida com les anteriors.

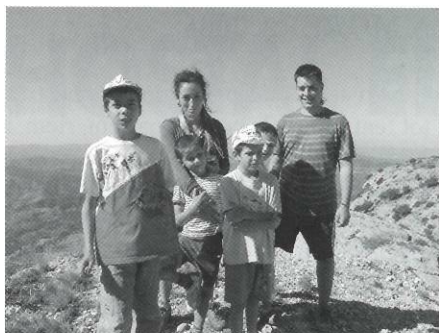
També hem portat arreu el nom de La Morera participant en diverses trobades, recordant-ne algunes com: Falset, Cornudella de Montsant, Móra la Nova, Maspujols, La Palma d'Ebre, Corbera d'Ebre, Torroja del Priorat, El Masroig, l'Espluga de Francolí, Ulldemolins, Alforja, Reus, Ascó, Capafons, Les Borges del Camp, Ribarroja d'Ebre, Valls, Bràfim, El Pla de Santa Maria, Comarruga, La Selva del Camp, Abrera, La Pobla de Mafumet, Montbrió del Camp, Torredembarra, Tortosa, Vilanova i la Geltrú, El Vilosell, La Torre de l'Espanyol, Mollerussa, Perafort... i també a les trobades generals de Torelló, l'Arboç del Penedès i Arenys de Munt.

Agraïm l'acolliment que hem tingut arreu i també la nostra gratitud per a tots els col·laboradors que ens ajuden desinteressadament.

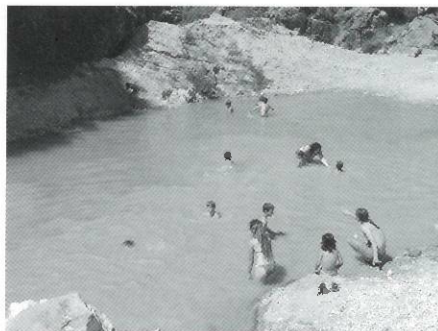
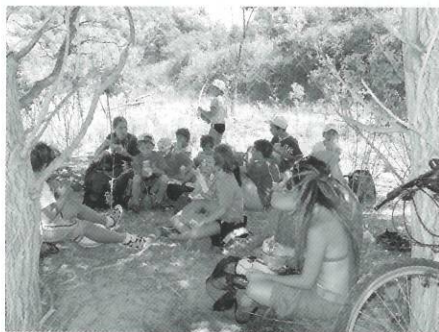
El primer any que les puntaires vam sortir a la plaça (Foto: Pere Bonet)

Les Puntaires de La Morera de Montsant.
26 d'Agost de 2006

Les muntanyes més
altes no han estat
mai un obstacle per
nosaltres.
Hem fet el cim amb
èxit.

Recuperant forces per travessar a cop
de rem el pantà de Siurana sense
problemes.
Veurem la Siuri?

Per fi trobem un
toll, però....l'aigua
es converteix en
fang.

Cal molta atenció,
per observar tot allò
que ens envolta.
Els petits animals
ens poden ensenyar
moltes coses .

Aquest estiu, Pedrenca, pedagogia ambiental, hem repetit, per tercera vegada, l'experiència de dur a terme els tallers de sensibilització ambiental i cultural durant el mes de juliol i la primera quinzena d'agost.

Aquest any la nostra proposta, anava dirigida a que els participants del casal coneguessin una mica més i de manera global quins són els diferents continents que poblen el nostre planeta; i sobretot quins són els problemes mediambientals que amenacen més la salut d'aquests.

Com cada any, cada divendres hem anat d'excursió per intentar fer-nos més coneixedors del territori que ens envolta i treballar els valors naturals.

Durant tot el casal i sobretot una setmana en concret hem intentat continuar amb la tasca de sensibilitzar i conscienciar els participants de la importància del reciclatge.

Tasca que tant els nens, com l'ajuntament de La Morera, com Pedrenca, volem fer extensible a tot el poble.

D'altra banda, és imprescindible donar la gràcies a : l'ajuntament de la Morera de Montsant, a l'Anna, al Jacob, a la Lluna, la Clara, la Tània, el Marc i sobretot a les famílies participants ja que sense tots ells el casal no hauria estat possible.

PEDRENCA (Text i Fotos)

Agost de 2006

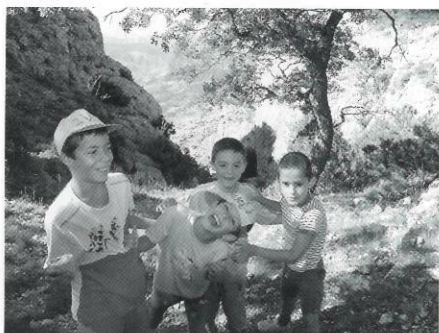
Les fotos de la volta al món

Abans d'emprendre
el llarg viatge ens
cal preparar tot el
material .

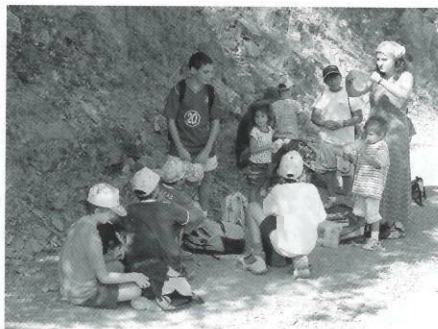
En una expedició
com la nostra, no hi
pot faltar un bon
cuiner.

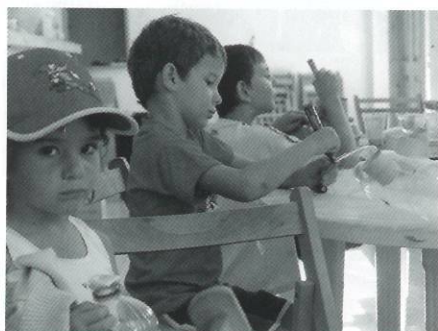
Sempre hem de
trobar un moment
per passar-ho bé.
Jugant aprenem
més del que creiem

Amb tanta calor,
beure aigua i una
gorrra pel sol és el
millor!

Durant aquest
viatge, hem hagut
de fer de tot...
Preparats per la
immersió?

Les sensacions, els
jocs, els tallers, els
paisatges.....
no s'obliden tan
fàcilment.

RECUPEREM LA NOSTRA MEMÒRIA HISTÒRICA

Aquest any, amb motiu de la celebració del 75è aniversari de la proclamació de la Segona República, s'ha declarat any de la Recuperació de la Memòria Històrica. Aprofitant aquesta avinentesa, hem volgut fer una petita aproximació a la recuperació del record d'alguns fets, els quals es van produir aquí a La Morera durant el temps de la Guerra. Aquests records es troben en la memòria de les persones que els van viure directament, sent-ne testimonis tot i ser alguns encara uns nens.

He parlat amb quatre persones, n'hi ha d'altres que també ens podrien aportar informació sobre dits fets, però per la manca de temps i la brevetat de l'espai, hem deixat per a una nova ocasió ampliar i aprofundir en aquest tema, de manera que en el present escrit aportem algunes notes del que ens han explicat dites persones; tot i que ja han passat gairebé 70 anys, encara hi ha certa recança per tractar segons quins aspectes; és un tema delicat que cal tractar-lo amb cura.

He procurat agrupar aquests records puntuals en tres apartats, seguint un ordre en el temps. En primer lloc, els que fan referència a la crema dels objectes i imatges de l'església; en el segon hem agrupat els records i les vivències particulars, i en el tercer el final de la guerra amb la retirada.

Passem seguidament a detallar breument els fets recordats per les persones entrevistades, que són:

MARIA TERESA COMPTE PARERES (n. 1928)

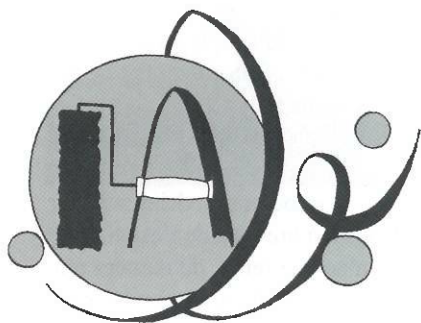
"... Recordo quan van arribar en un camió una colla d'homes amb escopetes, portaven una cinta vermella al braç, eren de fora de la Morera, n'hi havia alguns d'Scala-Dei, van fer anar a buscar les claus de l'església i ho van trencar tot, els sants, la sagristia, etc. Als nens ens donaven els purificadors i la roba que no pesava per portar a l'era, i allí ho van cremar."

"L'església era molt maca, hi havia altars per tot arreu, i també uns missals molt grans (cantorals), que els van fer desaparèixer. Recordo que a missa cantava el Rosset, era un senyor que sempre portava barretina."

"La mare anava al forn a escoltar la ràdio per sentir les notícies i veure com anava la guerra."

"El pare era de la quinta del 20 i per no haver d'anar a la guerra, durant els últims quinze dies, per la nit, ens anàvem a amagar a una cova de les Tres Roques; jo

PINTURA I DECORACIÓ

VICTOR ALZAMORA
tel. mòbil 659 32 71 78

PINTURA I DECORACIÓ

Joan Alzamora Perpiñà

C/ de la vinyeta s/n
Tel. 977 82 14 78
43360 CORNUDELLA

Allianz

Gavaldà - Gisbert, S.L.

Sociedad de Agencia de Seguros

Avgda. Jocs Olímpics, local 13
43202 Reus (Tarragona)
Tel. i Fax 977 319 095

Allianz Seguros
Registro 195/0416

MILAR

**FRIGORÍFICS,
RENTADORES
RENTAPLATS, TV
VIDEOS, CÀMARES
ETC.**

Electromèstics Casanovas, S.A.
Galanes, 2
Tels. 977 34 02 47 - 977 34 23 70
REUS

portava el joier en una maleta vermella de col·legi, amb el dibuix del Mikey i també portava una manteta de cotxe pel fred.

"A la nit venien els carrabiners amb escopetes, anaven als corrals i agafaven animals per menjar i després trucaven a les cases perquè els hi coguessin."

"Hi havia soldats amagats en algunes cases, a casa nostra s'hi amagava el Pio."

"Al davant de Cal Portalé hi van instal·lar un hospital."

"Quan vam estar a la caseta, cap a la part del Coll d'Alforja, vèiem com brillaven les bombes que tirava l'aviació."

"Per la nit pujàvem al castell des d'on es veien les clarors de la Batalla de l'Ebre, tothom tenia ganes que allò s'acabés."

"En la retirada els soldats baixaven des dels cingles de Montsant".

RAMON PERIS VILÀ (n. 1924)

"... Referent a la destrucció de l'església, van obligar a la gent del poble a desfer els objectes i imatges de l'església, i la crema es va fer a l'era del Boronat"

"El papa ens va fer anar a enterrar les joies a un tros, i també ens va fer amagar la màquina d'escriure en un marge de les Pedrenyeres, del qual en vam desfer un tros per amagar-la, ben tapada, i així evitar que la requisessin"

"Recordo que hi havia un capità a casa, i que Cal Vilà estava ple de caixes d'obusos, metralladores i altres materials de guerra. També teniem un bast amb muntants de ferro per ajustar les cadires per al transport de ferits."

"Al Pla dels Codoells hi havia el polvorí, que al final quan la retirada el van fer esclatar."

"Els soldats baixaven materials de Montsant amb els animals, els descarregaven a la carretera, i després se'ls emportaven en camions. Recordo també que un soldat que estava a casa nostra va morir pujant a Montsant i el van enterrar al Pla de la Canal."

"Un altre fet que recordo és que a la pallissa del Franquet s'hi van refugiar uns soldats, durant una setmana, van treure un puntal que hi havia, també hi van fer foc, i quan van marxar al dia següent es va ensorrar; penso que van tenir sort."

"A la batalla de Montsant, algunes bales passaven la serra i petaven a la Costa; al Roures hi va caure un obús, que va esclatar trencant la rama d'un oliver."

“Es veien els combats d’aviació, els caces dits *paves*, a les serres de Pàndols i Cavalls. No vam veure cap avió que caigués, vèiem com esclataven els projectils antiaeris, 40 o 50 explosions al cel. Les *paves* mai anaven soles -tres, cinc- feien un soroll característic. Un cop en una persecució vaig veure una *pava* com deixava caure les bombes a la costa del Mas d’en Racó.”

“En la retirada recordo els soldats baixant de Montsant pel camí de la bassa i anant cap a Cornudella, era com una processó.”

“L’Ajuntament del poble va fer una crida per anar a Montsant, un de cada casa, a enterrar els morts que hi havia a la Cogulla, uns quants dies després de la batalla, i l’Isidro del Mestre, va dir al papa, per tranquil·litzar-lo, que jo hi anava per complir el cupo de casa, però que no enterraria morts”.

MARINA MARCH AMENÓ (n. 1927)

“... Recordo que anàvem a Scala-Dei, i que l’Estat Major estava a Cal Rius i la Intendència a Cal Peyra. Hi havia una cuina i al migdia a l’hora de dinar el cuiner ens posava un cassó de menjar als nens, lleties o el que hi hagués, en un pot que portàvem, abans de donar-ne als soldats, nosaltres ho pujàvem cap a La Morera i ja teníem menjar.”

“La gent anava a Scala-Dei a l’economat, que estava a Cal Rius, on hi havia sales plenes de roba requisada procedent de fàbriques; baixaven ous, conills, cireres o el que tenien, i ho canviaven per roba. Hi havia la Tinenta que se n’encarregava, la qual va tenir un fill, que li va posar el nom de Germinal. Van fer un berenar pels nens i recordo que va ser la primera vegada que vaig menjar pernil dolç. La Feliciana de la Marqueta i la mare hi anaven a treballar.”

“Cap al final de la guerra vam passar uns quinze dies, igual que altres famílies, en amagatalls a la costa de l’Anna i també a la costa del Sastre, sota les balmes de les pedres; també s’hi portaven els animals perquè no els requisessin. A la Costa del Sastre hi havia l’Agapito, i quan venien les *paves* ens feien estirar a terra i ens feien posar un bastó, que portàvem penjat al coll, a la boca. També recordo que a vegades, quan sortíem a jugar per les pedres, els soldats des de dalt del cingle ens cridaven “rogillos”.

DOLORES BORRÀS PORQUERES (n. 1925)

“... Recordo que la mare cosia al carrer i vam veure passar pel carrer Major un camió amb gent que portava escopetes i braçalets vermells al braç, era gent d’Scala-Dei, que van anar a l’església a tirar els sants per terra, i a casa ens van dir que no hi anéssim, que no ens moguéssim d’allí, els grans ja sabien el que passava, de

camions no en venien per aquí. La gent del poble també va participar en la destrossa, i en un carró ho van portar a cremar a l'era (de Cal Peris), es baixava un escaló."

"El comitè estava instal·lat a l'abadia."

"Vaig anar a la cova el Pla de Cal Tomàs, amb els de Ca l'Espardenyera -Cal Compte- un o dos dies, però després no hi vaig voler anar més, perquè els obusos i morters petaven a prop."

"Al final alguns es van amagar, per no haver d'anar a la guerra, i se'ls deia emboscats. El Pio també es va amagar, era de la lleva del 41, la lleva del Biberó, i tenia 18 anys quan el van cridar"

"Les cases estaven plenes de soldats i recordo que al cafè hi baixaven ferits i morts de Montsant. Una vegada vaig veure un camió ple de soldats ferits en lliteres que els prenién, va ser una cosa que em va causar molta impressió."

"Els soldats anaven a demanar menjar per les cases, hi havia molta misèria."

"A la retirada hi va haver soldats que pujaven de l'Ebre, es va dir que van passar 8 o 9000 homes. Durant el mes de gener van passar molts soldats i també n'hi havia molts al poble. De cop una nit es va quedar tot en silenci, i després es van veure molts soldats baixant pel carrer de Bonrepòs, eren els nacionals, també hi anaven moros. Recordo que l'endemà cap a mig matí es van tocar les campanes."

Vull donar les gràcies, en aquestes ratlles finals, a les quatre persones anteriorment esmentades, que amb els seus records han contribuït a que sapiguem més coses de la nostra història. Crec que encara cal ampliar, aprofundir i completar, tots aquests aspectes amb les persones que ens han donat notícies i informacions i també amb moltes altres que ho poden fer, per tal que la memòria històrica col·lectiva del nostre poble no es vegi mancada d'una de les pàgines, encara que sigui dolorosa, de la seva vida.

Cal també vèncer certes reticències, sense ànims partidistes, en la llunyania del temps, per tal d'arribar a tenir un millor coneixement i anàlisi de la Nostra Memòria Històrica.

Sabí PERIS I SERRADELL
Setembre 2006

LO RELLOTGE DE TOTHOM

Los paijesos de la terra
cuant se troban en ras-camp
y volen consultar l'hora,
tots se giran a Montsant.

Si es en dia sense núvols
diu lo vell al del costat
tu que tens mes bona vista
mira l'estel si ha saltat.

Dret al barranch de Farena
la roca las dotze hi há;
y las dos, la que ho senyala
cualsevol nen ho dirá.

Hi ha la badada, lo frare,
la Falconera, los sachs,
del mussól la empastifada,
la cova roja. Ja ho saps

A les nou, no falta hora
a les deu, may ha faltat
cap a las onze en clar dia
sempre l'estel ha saltat.

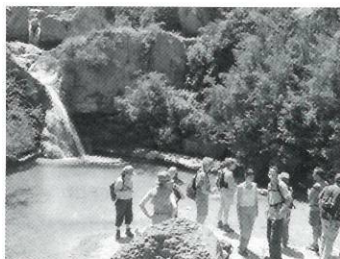
Cada poble's té las sevas
senyals, per a consultar
cuant es hora d'aná a beure
de fer mós o de plegar.

son rellotge dels paigesos
cuant se troban en ras-camp
las diferentes figuras
de las rocas del Montsant

Extret del llibre "Priorat d'Scala-dei. Patria y Cultura"
de Joan Aragonés Abelló. Any 1916
Cedit per: Pepita de Cal Miró

CATSUD Oci, natura i cultura a la Catalunya Sud

Excursions i rutes culturals www.catalunyasud.net - Serveis de guia www.catsud.com
Excursiões temàtiques pel Parc Natural de la Serra de Montsant

CAT
sud

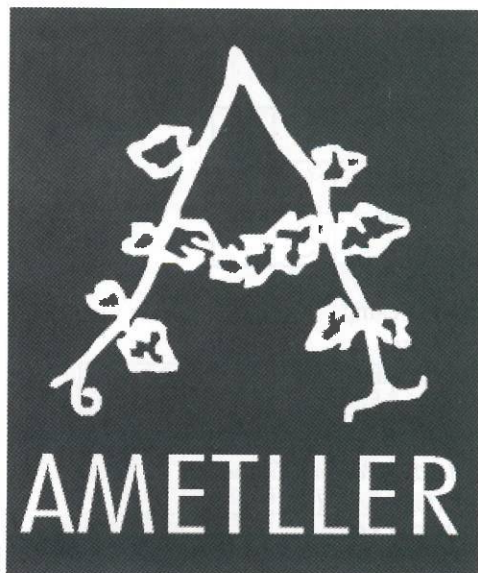
Parc Natural
de la Serra
del Montant

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

CATSUD és una entitat col·laboradora del
Parc Natural de la Serra de Montsant

CATSUD - Tel.: 626 68 49 17 - info@catsud.com - Pl. la Vila 16 - 43736 El Masroig - Priorat.

Bodegues Joan Ametller, S.L.

*Us desitgem molt
bona Festa Major*

Finca Mas d'en Mustardo
43361 La Morera de Montsant
Tel. 902 181 711 / 690 823 650

EL MEU PARE

No em fa pas por la tempesta,
no m'espanta la foscor;
disposat a tota gesta
tinc el meu progenitor.

M'ha guiat per camps i serres,
per camins, mars, rius i valls;
m'ha cuidat en pau, en guerres,
en bonança, mals, estralls.

A l'escola, com a casa
bon puntal sempre ha sigut;
el seu amor, com de brasa
vora meu sempre he tingut.

En la meva infantesa
sempre em duia de la mà,
fent amb mi una bona entesa
perquè mai no em deixarà.

De vegades li costava
de donar-me bons consells
per prudència; l'animava
l'experiència amb blancs cabells.

Més d'un cop no ho encertava,
algun dia va fallar;
el seu cor sols desitjava
veure'm sempre a mi triomfar.

Mes, si penso una mica...
que en tenia de raó!
i n'ha estat la font més rica
de la meva educació.

Mentre tingué un bri de vida
sempre fou al meu costat
i tinc l'ànima agraïda
a qui vida m'ha donat.

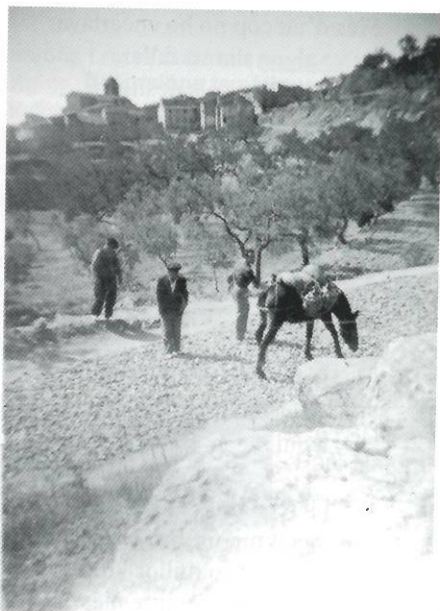
I li recordo el somriure;
per a mi, tot l'interès,
per poder jo millor viure
s'esforçava sempre més.

Ara no el tinc a la vora
i roman en el record;
com un zel que a tots devora
el tindrè com el meu nord.

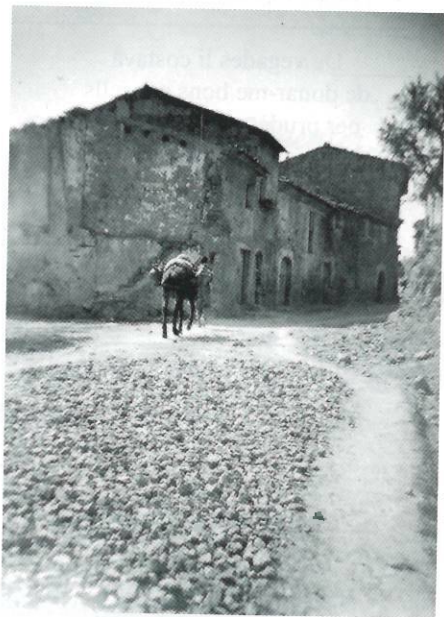
Josep-Enric PERIS i VIDAL
Juliol de 2006

IL·LUSTRACIONS GRÀFIQUES DE

*Vista del poble de La Morera
des de la Creu
(Foto cedida per
Rosa Franquet Royo)*

*Vista de l'entrada a La Morera
venint de Cornudella
(Foto cedida per
Rosa Franquet Royo)*

RECULL DE FOTOGRAFIES PER A L'ARXIU

LA HISTÒRIA DE LA MORERA

*Al fons i al centre Josep Maria Franquet Nonell acompanyat entre d'altres per Josep Maria Miró, Serfina March, Ma. Rosa March, Lola Miró.
(Foto cedida per Rosa Franquet Royo)*

*Foto dreta: Asseguda en primer pla l'Agripina Porqueres. Dreta al seu costat la Rosa Franquet Royo.
(Foto cedida per Rosa Franquet Royo)*

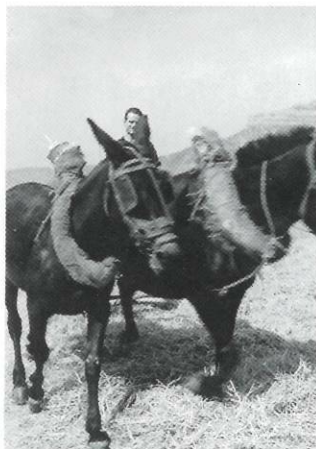
*En primer pla Josep Ma. Franquet Nonell al Mas de Sant Blai.
(F.c. Rosa Franquet Royo)*

*Anant a buscar aigua a la Font. Vista lateral dret dels antics rentadors
(F.c. Rosa Franquet Royo)*

D'IMATGES DEL NOSTRE POBLE

IL·LUSTRACIONS GRÀFIQUES DE

*Ramon de Cal Mestre
batent a l'era
(Foto cedida: Cal Mestre)*

*Isidro Borràs i Leonor
amb els seus fills
Dolores, Ramona i Ramon
Any 1941
(Foto cedida: Cal Mestre)*

*Isidro Borràs i Leonor Porqueres a
la porta de casa seva.
(Foto cedida: Cal Mestre)*

*El dia de la Festa Major amb
Mossèn Juncosa i veïns del poble.
(Foto cedida: Cal Mestre)*

RECULL DE FOTOGRAFIES PER A L'ARXIU

LA HISTÒRIA DE LA MORERA

*Josep i Simeón Porqueres Cabre
(Foto cedida: Cal Jana)*

*Foto dreta: Simeon i Joan Porqueres
Cabre. (Foto cedida: Cal Jana)*

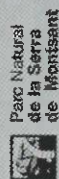
*Joan Porqueres Cabré
(Foto cedida: Cal Jana)*

*Carmen Cabre Nogués a Cal Jana
(Foto cedida: Cal Jana)*

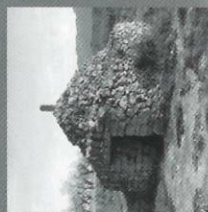
D'IMATGES DEL NOSTRE POBLE

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

descobreix-lo

Parc Natural de la Serra de Montsant
telèfon : 977 827 310
pnmontsant.dmah@gencat.net

COL·LABORACIONS

L'agraïment més sincer per a les següents persones i/o famílies, i a tots aquells que també col·laboraran però que arriben quan la impressió ja està tancada:

Família Dosaigües Massó

Família Pujolà Escalera

Jordi Borràs i Família

Família López i Família Garcia

Cal Grau

Cal Compte

Família Garcia Muntané

Simenon Porqueres i Maria Holgado

Cal Pessetó

Jordi Porqueres i Ivan Porqueres

Pere i Amàlia

Família Ferran Roig

Família Bonet Nebot

Família Borràs Pallejà

Cal Portaler

Margarita Rodríguez i Armando Cruz

Família Franquet Ferré

Josep Enric Peris Vidal

Cal Fuster

Família Crivillé Vilà (Cal Ros)

Família Porqueres Hoyos

Família Segarra Nebot

Família Peris Cabré

Família Crivillé Miró

Família Miró Andreu

Rafael Cantarell Fontcuberta

Carlos Berrueco Quintanilla

Família Mas-Magrané

Família Sabaté Figueres

Ramón Peris i Marina March

Ferran de Casso i Ma Rosa March

Josep March Amenó

Família March Queraltó

Cal Xenxa

Carme Cabré i Família

Família Prats Miró

Família Bley

Família Cervantes Grau (Cal Cinto)

Lluís Nadal

Família Porqueres Maella

Família Cuadrada

Família Barrull Ventura

Família Brun García

Anònims

AJUNTAMENT
DE
LA MORERA DE MONTSANT

Portada: Misericòrdia Sabaté

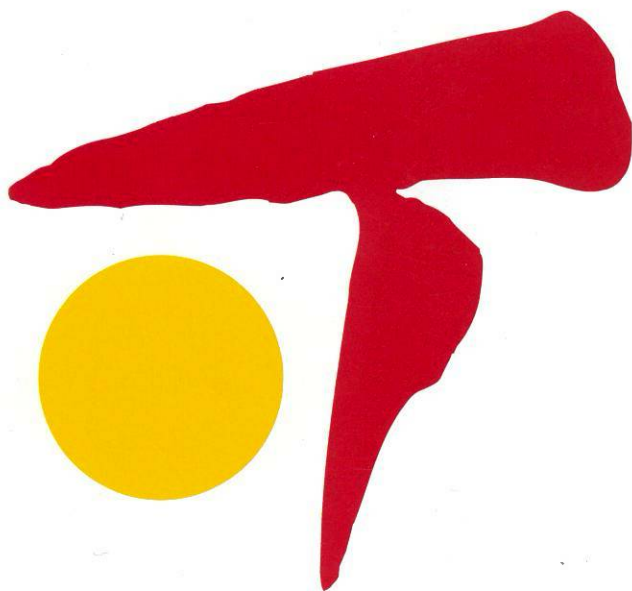
Composició: Pau Ferran, i Núria Crivillé

Edició: Pau Ferran, Raquel Rabassó i Núria Crivillé

Col·laboradors: Ma.del Carme Roig, Sabí Peris

Imprimeix: Arts Gràfiques Octavi, S.A.

Dipòsit Legal: T-1422/06

Caixa Tarragona